

Štev 1.

V Ljubljani, 15. januarja 1937.

Leto 54.

Vseбина: Našim naročnikom, članom in podružnicam K. D. — Nekaj misli o kakovostni proizvodnji in napredku kmetijstva. — O sestavi krompirja iz severnega dela Dravske banovine. — Jarovizacija ozimne pšenice. — Pripravljajmo v zimskih mesecih dober gnoj! — Ali je lucerna domačega izvora, posebno banatska, ravno tako vzdržljiva kot provansalska (francoska)? — O varstvu kulturnih rastlin. — Bodimo pripravljeni! — Progavost na ovsu. — Kmetovalci, očistite deteljno seme! — Murva. — Navodila za podeljevanje prispevkov za sadjarske nabave in zgradbe. — Novi odobreni razsadniki. — Nesprejemljivi pogoji. — Omejitev svobode prevažanja čebel na pašo. — Z razrešitvijo kmetijskih dolgov ni nihče zadovoljen. — Več strpnosti in močatosti. — Družbene zadeve in razno.

Našim naročnikom, članom in podružnicam K. D.

„Kmetovalec“ stopa pred Vas v letu 1937. zopet v isti zunanji obliki, kot jo je imel leta 1933. Kmetijska družba se je odločila za ta korak v zavesti, da bo le na ta način mogla slovenskemu kmetovalcu obvarovati njegovo strokovno glasiló.

Časi, ko je „Kmetovalec“ dobival izdatne denarne podpore s strani oblasti in drugih prijateljev, so kakor izgleda, minili. Preteklo leto smo prejeli le od ministrstva za kmetijstvo podporo Din 15.000.— in od nekega poslovnega prijatelja našega blagovnega oddelka Din 3000.—, za kar naj jim bo tudi na tem mestu izrečena najlepša zahvala. Vse ostale stroške naj bi krila naročnina in plačila za inserate. Kljub skrajni redukciji vseh izdatkov in tudi obsega lista, so bili stroški tudi v pretečenem letu večji od dohodkov. Radi tega bomo primorani v tem letu še bolj štediti in da naši naročniki ne bodo oškodovani, izhajali bomo v stari obliki, ki je cenejša. Na 12 straneh te oblike namreč zamoremo objaviti 480 vrstic več gradiva kot na 16 straneh lanske.

Daljno štednjo bomo napravili s tem, da ne bomo v vsaki številki objavili cenika kmet. potrebščin, ki jih ima Kmet. družba na zalogi za svoje člane. Cenik bomo priložili 3—4 krat letno samo onim številkam, ki spadajo v čas, kadar kmet te potrebščine najbolj kupuje. Zato naj si vsak shrani cenik, dokler ne izide drugi, ker tako dolgo bo predhodni veljaven.

Proračun za „Kmetovalca“ v letu 1937. smo napravili na podlagi lan-

skega števila naročnikov. Če nam bodo le-ti ostali zvesti, je tudi v tem letu obstoj lista zagotovljen. Mogoče bo še celo povečati obseg za 2—4 strani pri nekaterih številkah, kar bomo storili takrat, kadar kmet posebno rabi nasvetov za delo v svojem gospodarstvu. Če bi se število naročnikov povečalo ali pa če bi merodajna oblastva tudi v tem letu nam blagohotno naklonila denarno podporo, bo Kmet. družba ves ta denar uporabila le v to, da poveča obseg lista.

Po stari resnici: „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal“ moramo najprej sami vse storiti, da bo „Kmetovalec“ tudi v svojem 54. letu izhajanja mogel vršiti ono prosvetno nalogo, ki so mu jo pri ustanovitvi namenili. Če smo po svojih močeh zavarovali nemoteno izhajanje, imeli bomo

tudi moralno pravico, da zaprosimo naše dobrotnike še za nadaljno podporo, katero bomo uporabili le za še bolj uspešnejše širjenje strokovne prosvete.

Zato ponovno pozivamo vse naše naročnike, da se nemudoma poslužijo poštinih položnic, ki smo jih priložili zadnji lanski številki, ter nam naročnino nakažejo. Naročnina od Din 25.— je za strokovni mesečnik v celi državi najnižja in toliko bo že vsak zmogel, če ne sam, pa skupaj s sosedom. Naše člane pa pozivamo, da ne čakajo na trenutek, ko jih bo podružnični funkcionar prisilil k plačanju naročnine, temveč naj mu delo olajšajo in sami naročnino prineso ali nakažejo. S tem pa člani še niso izvršili svoje dolžnosti napram „Kmetovalcu“. Šele takrat, ko bo vsak član sam naročen in bo pridobil še vsaj enega naročnika, bodo člani dokazali svojo željo po napredku in voljo, da vzdrže svoje strokovno glasiló z lastno požrtvovalnostjo.

Na delo za našega „Kmetovalca“!

Nekaj misli u kakovostni proizvodnji in napredku kmetijstva.

Ing. Rado Šturm.

Težko je biti v današnjih razmerah kmet. Ako je kmetu dandanes količkan na tem, da obdrži svoj položaj v gospodarskem oziru tudi v družbi, mora biti podkovan vsaj v strokovnem znanju. Le tako se more boriti proti velikim težkočam, ki so v zvezi s proizvodnjo in more zvišati dobičkanost svojega posestva, ki mu bo priborilo oni položaj v človeški družbi, ki mu po važnosti za narodno gospodarstvo pripada. Resni časi

in težke kmetijsko-gospodarske prilike nas silijo k razmišljanju, da poiščemo načine, kako bi kolikor toliko ublažili, če že ne odstranili to za kmetijstvo nevzdržno stanje. Eden izmed mnogih načinov ublaženja gospodarskih prilik je prodaja kakovostnih pridelkov v zvezi z racijonelno-načrtno kmetijsko proizvodnjo.

Kakovostno blago zamore kmet proizvajati le z racijonelno in popolno kmetijsko tehniko. Toda to prak-

tično tehniko, v ožjem pomenu besede, si mora kmet v vsakem gospodarstvu pridobiti sam; kajti gospodar upravlja in izkorišča v svojo korist živa bitja, ki živijo po svojih zakonih. Pri tem poslu mu sicer pomaga pridelovati na milijarde koristnih bakterij rastlinsko hrano v zemlji. Rastline zopet predelujejo snovi iz zemlje in zraka, ustvarjajo razne pridelke za ljudi in živali. Živalstvo končno predeluje rastlinsko produkcijo v meso, mast, mleko i. t. d. Toda kmet mora znati opravljati s temi živimi stroji, kar zahteva vsestranskega razumevanja in znanja v veliko večji meri, kakor pa delo z navadnimi mrtvimi stroji v obrti in industriji. Če se pri industrijskem stroju polomi le en del, zastane proizvodnja, dokler se del ne popravi oz. nadomesti. V kmetijski proizvodnji takšno enostavno nadomestitev ne poznamo, ker so domače živali in rastline živa bitja, pri katerih se pokvarjeni deli ne morejo nadomestiti. Tudi zemlja je zelo kompliciran stroj, ki ga zamore uporabljati le oni, ki ima potrebno znanje, spretnost, sposobnost in tudi inteligenco. Kmet mora znati izvršiti vsa opravila s tem živim strojem kakor to podnebne in krajevne prilike zahtevajo, da pridelajo čim boljše kakovostno blago.

Prezreti ne smemo nadalje tudi dejstva, da je kmetijstvo najboljše obrat, saj obsega najrazličnejše gospodarske panoge, ki vsaka za sebe zahteva dnevno v svojih zamotanih problemih celega človeka. Po vrhu se mora boriti s činitelji, ki so izven njegove moči. Rastlinstvo, živalstvo, zemlja in narava živijo po svojih zakonih, ki mu otežujejo delo, katere zapreke n. pr. obrtniki ali uradniki v pisarni ali delavci pri industrijskih strojih ne poznajo. Veliko težji je kmečki stan od vsakega drugega. Poglejmo n. pr. advokata, ki se drži le napisanih paragrafov, ali zdravnika, ki določi bolezen, ko mu je bolnik že vse svoje bolečine potožil, ali uradnika, ki opravlja v pisarni svoje delo po gotovih šablonah (= že določenih načinih) in končno tudi delavca pri industrijskem stroju, ki mu delo opravlja, kot on hoče. Zemlja, rastline, živali in narava nimajo napisanih paragrafov, in tudi ne znajo povedati, kaj je prav in kaj jim škoduje. Zato mora kmet poznati vse za gospodarstvo v poštev prihajajoče činitelje, kar zamore doseči le s temeljitim znanjem svoje stroke. Kdor tega znanja nima, mora si ga pridobiti, ker le tako bo mogel premagati tudi vse sile, ki ga ovirajo pri gospodarjenju.

Vendar ni dovoljno, če kmet pozna vse procese v gospodarstvu in obvlada tehniko proizvodnje, da jo zamore obrniti sebi in svojim potrebam v prid. On mora biti poleg tehničnega proizvajalca tudi dober prodajalec, kupec, ekonom (= varčen gospodar) in zanimati se mora tudi za gospodarsko politiko. In da vse to zmore, mora biti v kmetijskih naukih dobro podkovan, ker vemo, da kmetijstvo kot racionalno (načrtno) podjetje sloni le na strokovni naobrazbi in potem nje pridobljenem praktičnem izkustvu. Voditi kmetijo in pri tem upoštevati vse činitelje, ki so potrebni za uspeh ali neuspeh gospodarstva, zahteva mnogo intelektualne (duševne) sposobnosti in poznavanja najrazličnejših naukov, četudi v manjši meri. Koliko in kakega znanja je treba kmetu za racionalno (načrtno) vodstvo gospodarstva ne vedo oni, ki mislijo, da lahko postane kmet vsak, četudi je brez strokovne izobrazbe.

Vprašanje je, kako si bomo vzgajali takšne kmete, ki bodo imeli vse potrebne sposobnosti. Da bomo dosegli ta namen in cilj, moramo začeti pri mladini, ki je up in dika vsakega naroda. Mladina naj si v ljudski šoli že pridobi vsaj osnovne pojme o kmetijstvu, s katerimi si bo pomagala pri izboljševanju kakovostnih pridelkov na domači grudi. Mladina je dovzetna za vse novo in ravno s kmetijskim šolanjem mladine bo mogoče izpodriniti tla staremu kmečkemu konservatizmu (starokopitnosti). Potom šolanja moramo širiti kme-

tijsko prosveto med narodom in s tem širimo tudi smisel za napredek v kmetijstvu, katerega plod naj bodo le kakovostni pridelki domače grude. Veliko delo vršijo že na tem polju kmetijsko-nadaljevalne šole, a vendar se mi zdi potrebno naglasiti, da je treba pri nas v agrarni državi učiti kmetijske nauke počenši od osnovne pa do visoke šole. S tem se bomo izognili slučajem, da se smatra posebno manjšega kmeta za neko manjvredno bitje v človeški družbi. Ta miselnost mora izginiti, a izginila bo le s sistematskim delom na kmetijsko-prosvetnem polju, katerega namen in cilj naj bo ustvarjanje prave kmečke miselnosti in kmečkega ponosa. S tem bomo dosegli tudi naš ideal, ker bo kmet uvaževan aktiven činitelj narodnega in kulturnega življenja.

Vendar z šolanjem kmet še ni vsega storil za svoje strokovno in praktično znanje. Celotno življenje se učimo in nikoli se ne izučimo! Od zibelke do groba se moramo učiti in segati po strokovnih knjigah in časopisih. Kmetu ne sme biti žal za izdatek za dobro strokovno knjigo ali časopis. Ta dva sta mu nujno potrebna pripomočka za izpopolnjevanje njegovega strokovnega znanja in dobro svetovalca v vseh vprašanjih, ki se vsakemu gospodarju dnevno porajajo v gospodarstvu. Ni napredka brez učenja, ni dobičkanosne proizvodnje kakovostnih pridelkov in prodaje istih brez nasvetov, ki jih najdemo v strokovni literaturi!

Poljedelstvo in travništvo.

O sestavi krompirja iz severnega dela Dravske banovine.

Henrik Mohorič.

(Poročilo iz Banovinske kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Mariboru.)

Krompir je tako važen kmetijski pridelek za prehrano prebivalcev naše v ostalem pri prehrani pasivne banovine in kot izvozno blago v ostale dele naše države in celo za Egipt in Indijo, da moramo posvetiti tej kulturi največjo pažnjo. Glede sestave pri krompirju smo bili za naše podnebne prilike dosedaj tako malo podučeni, da smo v splošnem morali se posluževati predvsem tujih virov. V zadnjem času so se trgovci z deželnimi pridelki začeli zanimati na spodbudo tujine tudi za kemijsko sestavo krompirja pri nakupu odnosno dobavi in je bilo zato potrebno

dobiti vpogled v sestavo našega krompirja.

Leta 1935. je zavodov pripravnik ing. Šturm Rado pridelal na knezoškofijskem posestvu v Betnavi in na onem šolskih sester v Kamnici razne sorte krompirja in mi jih je odstopil v analitične svrhe. Pri tej priliki hočem samo povdarjati, da ima Kamnica peščena ilovnata tla in Betnava peščena. Semenski krompir je bil domačega izvora, in sicer iz raznih občin.

V naslednji razpredelnici podajam dobljene rezultate, iz katerih bo zamogel vsak zanimanec v bodoče sklepati, kako se bodo razne vrste krompirja na raznih tleh pri normalnem gnojenju obnesle.

	Betnava		Kamnica	
	‰ belja- kovin	‰ škroba	‰ belja- kovin	‰ škroba
rožnik (Ptuj)	—	—	1.90	11.96
beli (Slov. gorice)	2.33	11.85	1.76	16.49
beli rani (Dravsko polje)	—	18.65	1.78	18.02
beli pozni gladki (Ptuj)	1.75	8.69	1.07	11.46
Kaša (Rače)	1.97	14.33	1.13	7.36
Peteršek (Rače)	2.03	13.31	1.85	16.23
kifec (Ptuj)	1.75	21.87	1.58	18.70
stokerauer (Rače)	2.40	13.13	1.65	8.70
pozni rožnik (Ptuj)	1.93	17.30	1.73	7.83
rani rožnik amerikanec (Ptuj)	1.89	17.37	1.87	10.28
kresnik (Ptuj)	2.9	18.73	1.79	16.16
globoki kraljiček (Ptuj)	1.67	18.31	1.50	18.23
pozni beli (Vransko)	2.24	6.15	1.95	8.93
pozni beli (Vransko)	2.13	12.77	1.88	15.35
rani rožnik (Vransko)	2.11	18.9	2.41	7.75
pozni (Vransko)	2.23	16.59	1.88	13.69
kresnik (Ivanjковci)	2.15	12.52	1.77	9.12
belo roza mešan amerikanec (Ivanjковci)	1.99	7.84	1.63	15.11
kresnik (Slovenjgradec)	2.58	13.74	1.61	16.74
šest teden (Dravograd)	2.2	10.67	2.11	9.42
rani rožnik (Dravograd)	1.81	10.62	1.35	13.40
pozni (Dravograd)	2.50	6.99	1.56	7.50
Wienerweise (Dravograd)	1.51	13.22	1.48	12.30
Cella (Marenberg)	2.01	17.49	1.47	13.64
Bohms (Marenberg)	1.99	7.56	1.89	13.57
jubel (Marenberg)	1.47	9.43	1.92	10.5
beli (Ormož)	1.60	16.28	1.95	9.81
alma (Ormož)	1.88	15.20	2.16	8.39
amerikanec (Ormož)	1.68	9.17	1.84	13.48
oneidovec (Slov. Bistrica)	2.04	10.7	1.82	11.35
pozni rožnik (Slov. Bistrica)	1.27	8.64	1.94	8.44
kresnik (Slov. Bistrica)	1.95	11.11	1.82	15.99
rani rdeči amerikan. (Ljutomer)	1.58	13.98	1.21	8.80
rani rumeni (Ljutomer)	1.88	16.08	1.96	11.61
pozni beli (Ljutomer)	1.65	8.24	1.81	9.60
pozni rumeni (Ljutomer)	1.62	11.38	1.25	16.01
pozni (Kozje)	1.88	6.63	1.94	13.44
pozni beli (Kozje)	2.37	7.02	1.56	10.93
rožnik (Središče)	—	—	1.53	7.37
oneidovec (Središče)	2.20	11.12	1.73	15.77
alma (Središče)	—	—	1.86	9.40
rumeni pozni (Slov. Bistrica)	2.07	10.66	2.02	15.19
kraljiček (Fram)	1.88	14.76	1.77	10.28
pozni beli (Fram)	1.78	9.22	1.77	10.93
pozni beli (Ješence)	1.70	9.40	1.92	11.26
beli (Fram)	1.97	8.19	1.54	11.59
beli (Zlatoličje)	1.69	18.09	1.64	11.01

Banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru je na pristavi na vrtni zemlji dosegla pri krompirju vrsta jubel 2.29% beljakovin in 7.91% škroba. Na ilovnatih peščenih

zemlji so bili rezultati sledeči:
oneidovec 2.14% beljakovin in 6.28% škroba
in kresnik 2.10% beljakovin in 6.00% škroba.

Jarovizacija ozimne pšenice.

Ing. S. Tarčinski.

V deževnih jesenih ostanejo neposejana mnoga polja, ki bi jih sicer zasejali z ozimno pšenico. Donos jare pšenice pa je mnogo manjši od ozimne pšenice, tako da takšna polja raje zasejemo z drugimi posevki. Pomagati pa si zamoremo z jarovizacijo, katere je svrha, da se ozimna pšenica na umeten način pripravi k temu, da tudi pri setvi spomladi obrodí ravno tako, kot če bi jo posejali

v jeseni. Na to zamisel je prvi prišel Rus Lisenko in se njegova metoda v velikem razmerju uporablja v Rusiji.

Znano je, da ozimna pšenica, posejana spomladi, bujno raste ali ne klasa in ne daje zrna. Vsaka rastlina rabi za uspevanje razen primerne zemlje tudi dovoljno vlage, toplote, svetlobe in dolžino dneva, oziroma noči. Ako se takšni pogoji, kot jih rastlina zahteva, ne stavijo na raz-

polago, se to pokaže ali v rasti ali v množini pričakovanega donosa. Ozimna pšenica, posejana spomladi, ima gotovo na razpolago odgovarjajočo zemljo, vlago, svetlobo in toploto, toda razdelitev vseh teh pogojev na posamezna razdobja rasti ni pravilna. Ozimna pšenica zahteva n. pr. da po izklijanju nastopi razdobje nizke temperature, t. j. od 0 do 12° Celzija in da ta doba zimskega mirovanja traja 20—50 dni. Le v tem slučaju smemo pričakovati tudi plod. Če bi pa recimo dnevna temperatura skozi celo zimo bila večja od 15° C, pšenica bi sicer bujno napredovala, ne bi pa naredila zrnja, čeprav bi bila že v jeseni posejana. Ker pšenica ni imela v tem slučaju dobe mirovanja, se ni razvijala, temveč je le rastla, kar pa ni isto. Če torej hočemo ozimno seme sejati s pridom spomladi, moramo iznikli rastlinici osigurati dobo mirovanja, nakar bo prav tako rodila, kot če bi bila sejana pred zimo. Ta postopek nazivamo jarovizacijo.

Postopek s semenom se deli na izklijanje semena in obvarovanje pognalega semena v pravem stanju do setve. Za to moramo imeti pripraven prostor, ki se da dobro zračiti, 1 navaden termometer, čisto kad za vodo in kanto z rožo za zalivanje.

Pazljivo prečiščeno in sortirano seme se nasuje na kup 20—30 cm visoko. Potem se 35—37 litrov vode na 100 kg semena razdeli v tri dele po 12 litrov in se seme v roku 20 do 24 ur z njo ovlaži. Seme se s kanto z rožo zaliva in istočasno z lopato premetava, tako da se seme dobro ovlaži. Po polivanju se seme pusti v sloju 25—30 cm visoko 2—3 ure stati, nakar se ponovno z lopato premeče. Ko se opazi, da postaja zunanja kožica semena suha se izvrši drugo namakanje z drugo tretjino vode. Premetavanje po 2—3 urah se ponovi kot prvič. Tako lahko potem seme stoji do drugega dne v jutro. Po tretjem namakanju v jutro se v seme postavi termometer. Temperatura naj bo 5—10° C. Če je temperatura večja, treba seme premetavati. Pri tej temperaturi začne seme poganjati, kar je v 2 do 3 dneh dovršeno. Seme se mora sedaj tanko razgrniti, da temperatura ne bo večja kot 2° C iznad ničle.

Seme je sedaj vse začelo rasti, če tudi klica še ni prebila kožico, ki jo pokriva. Le kakšnih 3—5% semena je izklijalo toliko, da se klica že opazja. V tem stanju naj sedaj seme ostane 20—50 dni, to je do setve. Celi ta čas naj temperatura ne bo večja od 2° C, kakor je že rečeno. Pasti pa seveda ne sme pod 0° C, ker bi sicer

zmrznilo. Če bi torej zunanja temperatura bila nižja, treba seme zgrniti v bolj debeli sloj, po potrebi ga treba tudi pokriti z vrečami in sličnim. Ne sme se pozabiti, da je seme sedaj živo in da se vsled dihanja temperatura lahko hitro poveča, posebno če je pokrito! Tudi na vlažnost semena treba paziti. Seme mora večinoma v 15–20 dneh čisto pognati, torej vsako zrno. Če se to ni zgodilo, primanjkuje semenu vlage in zato ga bomo ponovno namočili z 5–8 l vode na 100 kg. Če bi seme začelo plesniti, ga treba razgrniti in skrbeti, da bo na prepihu. Če to ne pomaga, ga treba na veteranjači izpihati.

Jarovizirano seme se navadno seje z roko, more pa se sejati tudi s strojem. Ker je seme debelejšje, treba temu primerno stroj odpreti, da ne bi

premalo sejali. Jarovizirano seme ne smemo razkužiti z galico, temveč ga smemo samo suho oprahiti s Ceretanom kakor vsako drugo seme.

Po podatkih iz Rusije daje tako pripravljeno seme iste donose kot pri jesenski setvi. Razume se samo po sebi, da tega načina ne priporočamo za redno uporabo. Opozoriti hočemo le one, ki iz kateregakoli vzroka v jeseni niso sejali pšenice, pa bi hoteli to na vsak način v pomladi nadoknadi. Poskus naj napravijo prvič z manjšo količino semena, dokler sami ne pridobe potrebne izkušnje. Mnenja pa smo, da je v naših prilikah bolje manjkajočo pšenico po žetvi kupiti, a na polju, ki je bilo namenjeno za pšenico, posejati kakšen drugi sadež, ki ga bomo mogli prodati, da z izkupičkom kupimo zrnje ali moko.

di v Ameriki začela izdelovati mešana umetna gnojila, ki vsebujejo v različnem razmerju dušik, fosfor, kalij in apno. Na ta način je to vprašanje za široko poljedelsko prakso najprikladneje rešeno.

Kakor smo že omenili, ostane temelj **priljubljenega gnojenja naših podzolitanih tal pravilno pripravljen in dobro uležan hlevski gnoj in kompost, ki vsebuje v glavnem organsko gmoto in bogato bakteriološko življenje.**

Pripravljanje takšnega hlev. gnoja in komposta pade v jesenske in zimске mesece. Ker pa v največ slučajih nima noben kmetovalec tako velikih zalog vležanega komposta in hlev. gnoja, da bi ž njim lahko pognojil vse polje, ki pride prihodnjo pomlad za gnojenje na vrsto, grešijo naši kmetovalci često v tem, da uporabljajo neuležan hlevski gnoj in kompost. Takšen gnoj in kompost pa njivi več škoduje, kot koristi. S prepariranjem komposta in hlevskega gnoja pa lahko dozorevanje istega pospešimo in skrajšamo čas za polovico. V ta namen nam služi nitrofoskal ali neoljeni apneni dušik.

Ko pripravljamo kompost, ozir. ko vozimo hlev. gnoj iz hleva na gnojlišče, moramo potrositi vsak sloj za slojem komposta, kot ga nakladamo en sloj na drugega, z nitrofoskalom I, ali pa z neoljenim apnenim dušikom. S tem damo bakterijam, ki presnavljajo organsko gmoto komposta, ozir. hlev. gnoja, dušično in fosforno hrano, da energičneje delajo. Z dodatkom nitrofoskala kompostu, ozir. dobro steptanemu hlevskemu gnoju pomnožujemo istočasno v njem vse hranive snovi, t. j. dušik, fosfor, kalij in apno, s čimer dvigamo vrednost domačega gnoja. Za 1 m³ vležanega komposta se porabi okrog 10 kg nitrofoskala oz. apn. dušika. Tako prepariran kompost in hlev. gnoj je zelo močno gnojilo za vrtove, hmeljnike, vinograde in sadonosnike, kakor tudi za vse ostale poljske kulture. Navedene kulture, posebno zelenjad, hmelj in vinograd zahtevajo bolj kot vse druge, dobro uležan hlevski gnoj, ozir. kompost. Tem kulturam sveži hlevski gnoj ozir. kompost škoduje.

Kmetovalci, pripravite si v zimskih mesecih preparirani kompost in hlevski gnoj ter se sami prepričajte tekom prihodnjega leta o koristnosti tega postopka glede na boljšo rodovitnost zemlje. V prepariranem kompostu uničimo z dodatkom neoljenega dušika, ozir. nitrofoskala vso zalego mrčesa, v prvi vrsti ogrce, ki jih sicer s kompostom vnašamo v

Pripravljajmo v zimskih mesecih dober gnoj!

Ing. J. Teržan.

Glavna naloga kmetovalca je ohraniti svojo zemljo v stari moči in skušati jo še poboljšati in usposobiti, da rodi bogato ter pridelke dobre kakovosti.

Umetno gnojilo lahko z mirno vestjo priporočamo, če smo na podlagi večletnih poskusov dognali, da dotično gnojilo, ki ga vsesplošno priporočamo, odgovarja biološkim potrebam kulturnih rastlin in da to gnojilo vpliva trajno na poboljšanje fizikalnih, kemičnih in bioloških svojstev naše zemlje ter da ne le v posameznih slučajih, temveč da vobče vpliva na povečanje donosa. Kmetovalec mora vsled tega zahtevati od industrije, ki izdeluje umetna gnojila, da mu nudi samo takšna gnojila, ki lahko služijo v izpopolnilno hlevskega gnoja in ki istotako kot hlevski gnoj vplivajo poboljševalno na zemljo kot takšno, a so obenem dobra rastlinska hrana.

To so ona gnojila, ki vsebujejo poleg apna, ki mora biti takšno, da ga rastline lahko s svojimi koreninami vsrkajo, t. j. da je fiziološko aktivno, še dušik, fosfor in kalij istih svojstev. Ako vsebuje umetno gnojilo vsa ta hraniva v fiziološko aktivni obliki, poleg tega pa še v malih količinah magnezij, mangan in žveplo, potem lahko takšno mešano umetno gnojilo mirne duše označimo kot dobro, ki lahko nadomesti hlevski gnoj; železa je v pretežnem delu zemlje dovolj. Zato moramo na te okolnosti pri priporočanju novih vrst umetnih gnojil dobro paziti!

Naša tla so **podzolasta tla**. Takšno tlo ima skoraj vedno kislo reakcijo.

Čim bolj je tlo podzolirano (isprano), tem bolj postane neaktivno in največji del dodane hrane v obliki umetnih gnojil preide v **fiziološko inertno** (nedelujočo) obliko.

Vsled tega moramo podzolirano zemljo poboljšati, kar je mogoče doseči, če prvo leto gnojimo z apnom, na to pa (čez leto dni) z dobro predelanim hlevskim gnojem in kompostom (ali pa v jeseni z apnom, spomladi pa s hlevskim gnojem ali kompostom). S tem dodamo tlu organsko snov, ki povzroča **mikrobiološko aktivnost tla**, od katere je odvisna **biološka sorbcija** mineralnih snovi, ozir. ijonov, v prvi vrsti fosfat-ijonov. Kajti vsa umetna gnojila se morajo v zemlji, predno postanejo sposobna rastlinska hrana, kemično in deloma bakteriološko presnoviti.

Posamezna umetna gnojila so glede povoljnega učinka na višino pridelka v **ozki medsebojni zvezi**. Kalij in fosforna kislina imata neposreden vpliv na iskoriščanje dušika po rastlinah. Če gnojimo samo z dušikom in ni v zemlji zadosti fosforja in kalija, povzročamo s takšnim enostranskim gnojenjem zmanjšanje pridelka. Če pa ima rastlina v dovoljni meri na razpolago fosforne kisline in kalija, a ji dušika primanjkuje, potem se rastlina ne more pravilno razviti, kajti v prvi mladosti in za bujno rast rabi rastlina predvsem dušika.

Da se v praksi vsa ta komplicirana vprašanja pravilnega gnojenja čim enostavneje rešijo, je industrija v vseh evropskih državah, kakor tu-

vrtove, trsnice in drevesnice, kjer navadno povzročajo ogromno škodo. V prepariranem kompostu pa ogrci poginejo.

S prepariranjem komposta in hlevskega gnoja združujemo vsa dobra svojstva teh domačih gnojil z umetnimi!

Ali je lucerna domačega izvora, posebno banatska, ravno tako vzdržljiva kot provansalska (francoska)?

Ing. B. Ferlinč.

Dostikrat se čuje mnenje, da se je pred vojno uvožena provansalska lucerna vzdržala na njivi 6—7 let, dočim domača že po 3—4 letih propade. Radi tega bi bilo umestno tudi sedaj seme uvažati.

To mnenje ni popolnoma pravilno, ker ne gre toliko za vprašanje porekla in lastnosti vrste, kot za vprašanje produkcije. Lucerna namreč dobro uspeva le, če vsebuje zemlja dovoljno apna v gornjem sloju. To apno rabi posebno mlada rastlina v prvem letu. Vsled obilnih padavin je apno skoro v vseh zemljah Slovenije izprano v globokejšje sloje na 40 do 50 in več cm globoko. To globočino dosežejo le najmočnejše rastline, ki potem bujno rastejo, delajo šope in zaduše slabейše rastline. V praznine med nje se potem naselijo ponižnejše trave in plevel, ki so kot znano najhujši sovražnik lucerne, ki med njimi kmalu propade. Tako se ponajša vse vrste lucerne, pa naj so to domačega, banatskega ali pa francoskega izvora. Naš kmet rad pozabi, da je preteklo že dokaj desetletij, odkar smo uvažali francosko lucerno. Med tem časom je zemlja vsled nezadostnega gnojenja, posebno zadnjih 6 let, močno izčrpana, a posebno mnogo je izpranega apna v teh letih, ki se ga ni nadoknadilo.

Če torej hočemo, da bo lucerna donasala primerne gospodarske koristi, moramo leto pred setvijo zemljo gnojiti z apnom. Mladi setvi pa pognojimo ne s hlevskim gnojem, temveč s kalijevo soljo in tomaževo ali fosforno žlindro.

Upoštevati moramo tudi to, da mnenje severnih strokovnjakov češ, da mora lucerna izdržati 6—7 let, za naše podnebne prilike tudi iz gospodarskega vidika ni merodajno. Izkušnje so pokazale, da vse lucerne, brez obzira na poreklo, dajejo v našem toplejšem podnebju najboljše donose v 2. in 3. letu. Že v četrtem letu donos pade za $\frac{1}{3}$, a v nastopnih letih še močnejše. Za to treba vsako lucerno koncem četrtega, najdalje 5. leta preorati, potem ko se je druga košnja pustila za seme. Vsako daljše izkoriščanje lucerne je nerentabilno in tudi zemljo enostrano izčrpava.

Iz teh razlogov uvažanje francoskega in italijanskega semena ne bi bilo umestno, saj je domače seme isto tako dobro, le znati se mora rastlino pravilno gojiti. Pač pa bi bilo koristno, če bi država uredila selekcijo lucerne in detelje, da bi iz domačih sortnih mešanic izbrali one vrste, katere so najboljše za naše prilike, ker vsaka uvožena vrsta mora se še le prilagoditi podnebju.

ga, kar bi bila v prvi vrsti naloga organizacije varstva kulturnih rastlin. Obenem pa je kmeta pripraviti do spoznanja, da je varstvo kulturnih rastlin ravno tako potrebno kakor varstvo domačih živali. Še le to splošno spoznanje potrebe varstva kulturnih rastlin bo napotilo kmečki narod do intenzivnejšega in dobičkanosnejšega gospodarstva.

Veliko se je svetovalo in se še svetuje kmetu, kako si naj racionalno (načrtno) uredi proizvodnjo, da bo imel hasek. Kaj pomaga svetovati in celo deliti podpore najsi bo v tej ali oni obliki, ako kmet ne posveča rastlini potrebnega varstva. Podpore bi še le hasnile, če si je prejemnik podpore svest, da mora rastlino, za katere proizvodnjo je podporo prejel, ne le pravilno gojiti in oskrbovati, ampak jo tudi obvarovati vsakega zla. Ni torej dovolj, da bo, če gre po sreči, s pomočjo podpore v obliki semen pridela večji in boljši pridelek, temveč zahtevati se mora, da varuje tudi rastline in sadove, da mu bo na lastni njivi vzgojeno seme na daljše razdobje prinašalo večje donose. Vcepiti treba kmetu zavest, da ne živi le od dela svojih rok in tega kar mu podnebje in narava prostovoljno dasta, ampak tudi od dela svojih možganov. Uspešen bo v svojih prizadevanjih še le takrat, ako bo poleg svojih rok vporabljal tudi svoje možgane in z njimi izsilil, da mu bo narava pokorna. In ravno pri tem bi mu naj nudila organizacija varstva rastlin vso podporo in pomoč po svojih razpoložljivih močeh.

Res je, da je povojna doba značilna po razrvanosti človeške nravi in družbe, saj so nezaupanje, sebičnost, zahrbtost in neznačajnost poleg drugega znamenje današnjih časov. Vidimo pa, da naš kmet, ki je navezan na domačo grudo, še ni zavrzel upanja ter v potu svojega obraza gara in prideluje le v pričakovanju izboljšanja gospodarske konjunktore. Zato je dolžnost javnosti in države kmeta podpreti v njegovem zdravem optimizmu.

Potrebno torej bi bilo uspešnejše in načrtno organizacije varstva kulturnih rastlin, ki bi ji naj stale ob strani državne, banovinske in samoupravne ustanove in zavodi, poleg teh pa tudi zasebna kmetijska podjetja in zdruge. Le potem take organizacije bi bilo omogočeno v propagandne svrhe izvesti v vseh kmetijskih panogah poskuse iz varstva rastlinstva, kar bi poživilo ne le zanimanje med narodom za obrambo in pobijanje rastlinskih zajedavcev, temveč bi tudi prepričalo neverjetne Tomaže o gospodarskem uspehu takega opravlila.

O varstvu kulturnih rastlin.

Ing. Rado Šturm.

Namen varstva kulturnih rastlin je povišati donose ter izboljšati pridelke, in proizvodnje napraviti neodvisno od raznih škodljivcev.

Gotovo je, da bo s povišanjem pridelkov vsak kmet zadovoljen. Kot dobri gospodarji, pa moramo stremeti tudi za tem, da obenem izboljšamo kakovost pridelka, kar nudi danes pri danih tržnih konjunkturah edino možnost dobičkanosnega vnovčevanja, saj od tega zavisi nemoten razvoj in obstoj gospodarstva. Kvarno pa je za vsako gospodarstvo, če zanemarjamo varstvo kulturnih rastlin, tako da končni uspeh našega dela

in truda zavisi le od tega, če nam bodo škodljivci pustili nekaj pridelka. Malo kmetov imamo, ki se zavedajo te važne naloge v svojem gospodarstvu.

Radi izbirljivega trga prodaja kmet lahko danes le prvovrstno blago po kolikor toliko odgovarjajoči ceni, slabейša kakovost pa sploh ne prihaja v poštev za prodajo; če že, pa po tako smešni ceni, da je komaj krit del proizvodnih stroškov, kar povzroča med narodom malodušnost. Pokazati je torej treba vsakemu kmetovalcu v tej ali oni obliki na možnost zanesljivega pridelovanja kakovostnega bla-

Bodimo pripravljeni!

Ing. Lojze Prezelj.

Škodljivci na kmetijskih rastlinah so nam v preteklem letu povzročili zelo veliko škodo. Celokupno naše gospodarstvo je radi te škode močno prizadeto. Občutna izguba znatnega narodnega dohodka je ravno danes, v uri stiske in brezcenja kmetijskih pridelkov, največji in najbolj bridek udarec kmetijstvu. Res je, da so bile vremenske okoliščnosti v preteklem letu za razvoj rastlinskih zajedalcev zelo ugodne, vendar moramo priznati, da smo mogli velik del tako izgubljenega narodnega premoženja, rešiti, **ako bi bili za borbo z rastlinskimi škodljivci bolj pripravljeni in bolj poučeni.**

Novo leto, prvo znamenje zopetne prebuditve narave, je za nami. Še nekaj tednov, kakor nam bo pač nebo naklonjeno in najvažnejše, res uspešno delo v pogledu zatiranja škodljivcev, bo stalo pred nami.

Obramba rastlin pred škodljivci je najuspešnejša, če se uporabljajo odporne sorte. Še le v drugi vrsti prihaja očuvanje rastlin pred samim napadom z raznimi obrambnimi sredstvi. V prav neznatni meri pa se zamoremo poslužiti direktnega zatiranja ali uničevanja **samih škodljivcev.** Redkokdaj smo namreč v času polnega razvoja rastlin, v stanju škodljivce naravnost uničiti. **To je mogoče le v prvi zgodnji spomladi.** Tako n. pr.: mah in lišaj, ki tako bohotno raste na našem sadnem drevju, številne zalege jajčec (prstencičarja, gobavca, listne uši itd.), v skorji in razpokah skrite škodljivce (cvetožerji, zavijači itd.) moremo le v tem času resnično in z gotovostjo uničiti. Isto velja za nešteto zimskih trosov, **pa tudi za samo podgobje najrazličnejših glivičastih bolezni (škrlup, gniloba, kodravost na breskvi itd.).** Z njihovim uničenjem obvarujemo listje rastlinam, to tovarno vseh organskih snovi pred napadom in poginom. S tem ohranimo rastlinam bujni razvoj in sposobnost presnavljanja nežive snovi v živo-organsko snov, kar je pogoj za večji in kakovostno boljši pridelek.

Druga važna, nikdar dovolj močno poudarjena prednost zgodnje spomladanskega zatiranja škodljivcev na kmetijskih rastlinah leži ravno v tem, **da moremo le tedaj uporabiti močnejša, res učinkovita kemična sredstva.** Radi zimskega spanja rastlin se nam namreč ni treba bati, da bomo rastlini z zatiranjem njenih škodljivcev bolj škodovali kot pa ji

koristili, kar se v praksi, kadar je rastlina zopet oživela, zelo pogosto dogaja.

Velika napaka v pogledu zatiranja škodljivcev na kmetijskih rastlinah leži v splošnem mišljenju, da je tovrstno delo in uporaba sredstev preprosta in enostavna. S številnimi poizkusi so strokovnjaki dokazali, da že zelo razredčene kemične raztopine delujejo škodljivo na same rastline, posebno na mlade in nežne organe. Tako so ugotovili, da 2% limonska kislina že deluje škodljivo. In vendar je limonska kislina ena izmed onih organskih kislin, ki so v primeri z mineralnimi, kot je to n. pr. žveplena kislina (nahaja se v nepravilno prirejeni bakreno-apneni brozgi) veliko slabše, ne tako razjedajoče in jih radi tega rastline veliko lažje tudi preneso. Kemična sredstva, ki jih rabimo pri zatiranju rastlinskih škodljivcev, so v pretežni večini raztopine, odnosno zmesi izredno močnih kemičnih spojin, ki že v majhni, nizki koncentraciji razjedajo in razstavljajo staničevino in povzročajo velikokrat nagel pogin same rastline, medtem ko njenega zajedalca pogosto niti ne uničijo. To prevažno znanstveno in praktično izkustvo moramo v bodoče bolj upoštevati in vprašanje zatiranja škodljivcev z različnimi kemičnimi sredstvi postaviti res v ospredje vsega našega zanimanja. Predvsem se moramo točno držati navodil, katera sredstva in kako pripravljena naj se v raznih slučajih uporabljajo.

Poznati pa moramo tudi življenje samih škodljivcev, če želimo z zatiranjem doseči popoln uspeh. O pravem času, z ozirom na razvojno dobo

škodljivca, moramo vršiti zatiranje, kajti sredstvo, ki izpolnjuje vse pogoje za odrejeno razvojno obdobje zajedalca, v drugem razvojnem obdobju, pogosto nič več ne zaleže. Če taka sredstva ob nepravem času rabimo, bomo seveda razočarani in nezadovoljni z njihovim delovanjem.

Preiskave z drobnogledom so za popoln uspeh obrambne službe ravno tako potrebne, kot laboratorijske preiskave v zdravstvu ljudi in živali. **Zgolj po zunanjih znakih presojati bolezni, odrežati sredstva in način zatiranja škodljivcev, je dostikrat zgolj brezuspešno zapravljjanje časa in denarja.** To nam jasno potrjujejo številni slučaji, ko posestniki uničujejo namišljene škodljivce, od katerih rastlina niti ni napadena. Zato vprašajmo strokovnjaka in se ravnajmo po njegovih navodilih.

V svrhu uspešnega zatiranja zajedalcev na kmetijskih rastlinah so nam seveda poleg pravilno prirejenih kemičnih sredstev potrebne posebno še dobre, poprej preizkušene priprave. To je raznovrstno orodje od lestve in navadne strgule pa tja do modernih nahrbtnih in prevoznih škropilnic. Sedaj imamo najlepši čas, da vse to orodje pregledamo, popravimo in preizkusimo. Posebno pozornost posvetimo čistosti in stalni pripravljenosti vsega orodja. To je zelo važen predpogoj za končni uspeh zatiranja, ki pa lahko izostane, ako moramo orodje šele v popravilo nositi, mesto da ga uporabimo ob pravem času.

Pravtako preglejmo slučajne ostanke kemičnih sredstev iz lanske letošnje borbe in, če je le mogoče si že sedaj priskrbimo vsa potrebna sredstva. Na varnem in suhem prostoru jih shranimo in tako bomo v resnici dobro pripravljeni za letošnjo borbo z škodljivci.

Progavost na ovsu.

Ing. Rado Šturm.

Bolezen je novejšega datuma in je še pri nas neznana. V kolikor se pojavlja, smo jo najbrž uvozili s semenskim ovsom iz Češkega. Bolj znana kakor na ovsu je na ječmenu, ki jo povzroča glivica *Helminthosporium gramineum*. Bolezen progavosti na ovsu, ki jo povzroča glivica *Helminthosporium avenae*, pravilneje *Pleospora avenae*, opazimo v ovsem polju v obliki večjih ali manjših pleš neenakomerne oblike in razvoja, ki so rumenorjave barve. Pri natančnejšem ogledu zapazimo na listih temnorjave, z lisičjo barvo obrobje-

ne proge, ki se raztezajo po listni plošči. Napada pa zajedavec tudi cvet in plod. Napadeni posevi so redki in kažejo praznine.

Glivica povzroča na napadeni nožnici rastlinskega brstiča majhne rjave proge, ki jih že opazimo s prostim očesom. Napadena mesta pa nalikujejo ali ozki nepretrgani rjavi pegi, ki ni širša kot en milimeter in se razteza po celem listu, ali pa sestoji iz številnih izrazitih podolgovatih, slabo rjavih pegic, ki tvorijo pokončne vrste.

V pomladi najdemo na okuženem polju veliko slabih in opešanih rast-

linic, ki niso prodrle zemlje, ker okužene rastlinice tako oslabe, da se ne morejo s klinasto konico preriti med drobci prsti nad zemeljsko površino. Radi tega so navadno raznooblično vijugaste. Prvi list se ne razvije normalno in nalikuje harmoniki. V začetnem razvoju rastlinice spoznamo bolezen po razločnih rjavih pegah na nožnici brstiča kaleče rastline, kar je za progavost zelo značilen pojav. Glivica lahko napade in zamori kalček tudi, ko se prikaže iz semenske lupine. Navadno se pa pokaže bolezen na prvem kličnem listu še le tedaj, ko se je že razvil.

Pege se razvijejo vzporedno s podolžno osjo lista ali posamezno, ki pa se pozneje združijo v blede rumenkasto zeleno proggo. Četudi se je okuženje izvršilo tudi na različnih mestih napadenega rastlinskega organa, vendar se pege združijo v eno ali dve podolgovati črti, ki se kmalu spojit in nastane tako tipična progavost na rastlinskih delih. Čim bolj prodira glivica, tem bolj porjavi okuženo mesto, tako da nastane od dna lista v smeri proti vrhu rjava progga. Rjava progga je ali ob kraju lista, ali pa tudi v sredini, toda očitno je omejena od zdrave tkanine na njem.

Kmetovalci, očistite deteljno seme!

Kolike važnosti in vrednosti je čisto seme, ve vsak gospodar. Pa le malo je skrbnih, ki bi to tudi dejansko upoštevali. Če tudi je stiska za denar, vendar si lahko očistite deteljno seme za majhen denar pri banovinski kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru, Vrbanova 33.

Sedaj se začne čas za to opravilo, da ne bode v bodočem letu tarnali o predenici in drugem plevelu v deteljiščih, zato se poslužite čistilne naprave pri gornji postaji.

Vprašanje 1. Ali naj sneg odstranimo z gnojlišča ali ga naj pustimo? Kaj je bolje?

Odgovor: Na to vprašanje se ne more odgovoriti z enostavnim ne ali da. To zavisi od tega, v kakšnem stanju zrenja se gnoj nahaja, oziroma kdaj naj bo gnoj zrel za uporabo. Sneg je namreč zelo porozen (= luknjičav) in vsebuje v sebi dosti zraka, ki je seveda hladen. Mrzel zrak vsled svoje teže pada v globlje sloje in ohladi gnoj pod njim. Znano je, da gnoj začne zgorevati, šele če je temperatura vsaj 5° C. Če torej ne bomo rabili gnoja takoj ko sneg skopni in ni potrebno, da v zimi zgoreva in zori, potem snega ni treba odstranjevati. V tem slučaju ima namreč sneg prav koristno lastnost, da vpije vse dušične spojine, ki bi jih sicer v obliki amonijakovih

lilapov izgubili. Pri zgorevanju gnoja se razne dušične spojine kemično razkrajajo in ravno najdragocenejše gnojilo — amonijak — če gnoj ni dovoljno stlačen in pokrit z zemljo, vhaaja v zrak. Zemlja pri normalni temperaturi preprečuje, da bi amonijak shlapel, a posebne bakterije ga spremene v dušičnato kislino, ki se vezana na razne anorganične snovi gnoja očuva v njem. Sneg pa vsled svoje pozornosti dušika vpije in raztopi v vodi. Ko sneg skopni, se amonijak vrne z vodo v gnoj ali pa odteče v gnojno jamo, tako da ne gre v zgubo.

Če torej gnoja ne bomo rabili takoj spomladi, bomo sneg pustili. Nasprotno pa če naj gnoj tudi v zimi zori, bomo sneg odstranjevali, a gnoj bomo dobro stlačili in pokrivali z zemljo, ker le v tem slučaju se bo gnoj toliko segrel, da bo razkranje mogoče kljub mrazu.

Vprašanje 2. Ali se naj gnojnica izvaža na zmrznjeno zemljo?

Odgovor: Izvažanje gnojnice na zmrznjeno zemljo je popolnoma brezuspešno in

kmetovalec zapravlja hranilne snovi, ki jih je poprej tako skrbno zbiral. Čim bo namreč nastopilo toplo vreme, se bodo začele v gnojnici, ki ni mogla odteči v globlje sloje, saj je komaj otopljena zemlja že sama po sebi dovolj napita vode, dušičnate snovi razkrajati in amonijak bo izhlapel v zrak. Od gnojnice bo ostala le voda in gošpodar ni zemljo gnojil, temveč jo samo namakal z umazano vodo. O tem se lahko vsak prepriča, če gre takoj ob nastopu toplejšega vremena na z gnojnico polito zemljišče, ker ga bo nos poučil, da je dosti amonijaka v zraku. — Gnojnico torej izvažamo le takrat, kadar zemljišče ni zmrznjeno in je dovolj osušeno, da zamore gnojnico vsrkati in da se zamore takoj zatem močno pobranati. Če se nam pri tem delu malo viha nos radi smradu, bomo to že prenesli, saj nam življenje prinaša še vse hujše tegobe, toda če bomo tako delali, bomo vsaj imeli zavest, da smo napravili koristno delo in nismo skozi okno metali svojega premoženja.

Ing. F.

Sadjarstvo in vrtinarstvo.

Murva.

Josip Strekelj.

Botaniki poznajo 10 vrst murv, gošpodarskega pomena pa sta le bela murva (*Morus alba*) in črna murva (*M. nigra*). Obe sta iz Azije doma. Tekom stoletij sta se obe izprevergli v mnogo vrst, ki se ločijo po listju in plodu. Med belimi sta zanimivi: sterilna, ki ne cvete in ne rodi, in pa žalovka. Bele murve sade zaradi sviloreje, črne pa samo zaradi plodov, dasi tudi bela rodi belorumene ali rdeče plodove sladkega okusa.

Bela murva je izmed vseh dreves našega podnebja najpripravnejša za vzgojo v poljubne oblike. Zato jo radi sade v bližini hiš in jo razpeljejo na latnik, da nudi boljše senco. Moj pok. prijatelj je vzgojil murvo v trinadstropen latnik v razdalji 2.50 m. Vsak latnik (etažo) je tvorilo 12 vodilnih vej. Na prvi spodnji latnik je postavil okrogel pod, ob podaljšku debela mizo in ob njej naokrog klop. Dohod na ta pod je vodil z mostovža, polnega rož v prvem nadstropju hiše, za varnost je bilo preskrbljeno z ograjo, ki so jo tvorile vodilne veje, usmerjene ob podu v navpični smeri in na teh naslonjalo.

Belo murvo imamo v naši banovini marsikje, največ pa menda v Prekmurju in pri Metliki, kjer so nekaj gojili sviloprejk. Sedaj jo drže zaradi ploda, ki zori v juliju, in tudi zaradi listja, ki ga v jeseni, ko začne rumeneti, nabirajo (smukajo) za krmo

prasičem pozimi. Sade služi v prehrano, kar pa na tla pade, poberejo kokoši, gosi in prasiči.

Z ozirom na sad je v gošpodarske namene pač važna črna murva. Redno vsako leto rodi obilo črnomodrih murvic, ki so podobne plodu kopinje, le da so do trikrat večje in z drobnjšim, komaj znatnim semenom. Okusa so prijetno sladkokislega, medtem, ko so bele drobnejše in slabše. Na tržaškem trgu jih prodajajo velike količine po dobrih cenah. Razen uživanja svežih, ki so boljše, kakor malinje, kopinje, borovnice in druge take stvari, jih porabljajo tudi za vino, ocet, sok (kakor malinovec), mezgo in če hočete tudi za žganje. Zaradi te vsestranske porabe in velike rodovitnosti, ki nam nudi to drevo, bi bilo priporočati našim drevesničarjem, da bi vzgajali tudi črno murvo. Čeprav imata Istra in Dalmacija tudi smokve in grozdje, vendar sade prav radi črno murvo.

Kakor drugo sadno drevje, ki ga vzgajamo iz semena, moramo tudi murve cepiti z žlahtnejšimi vrstami. V svilarske namene cepimo bele murve z velikim srčastim listjem, če pa gre za plod, cepimo debeloplodno črno.

Murve cepimo s popkom. Cepičev (popkov) pa ne režemo, temveč jih odlučimo s primerno velikim kožnim ščitom. Pri tem pazimo, da snamemo tudi življenski stožec (zrklo), ki je

pod popkom. Brez tega se cepič ne prime. Opozoriti pa moram, da se murva ne prime na speče oko v juliju, avgustu, nasprotno pa prav rada na živo oko v drugi polovici junija.

Murve cepimo tudi za lub na koreninskem vratu. Leto prej nasadimo iz semena vzgojene divjake. V naslednji pomladi, ko so muševni, jih odkoplamo do korenin in gladko nekoliko poševno odrežemo na koreninskem vratu ali nekoliko nižje, če ni tu gladkega zdravega lubja. Cepič z enim popkom pripravimo kakor za spajanje, na nasprotni strani rez pa obrežemo lub do kambija. Nato stisnemo s palcem in kazalcem leve roke lub na višjem mestu poševno odrezane podlage, da se loči od lesa in da nastane vsled prožnosti mala gubica, odnosno odprtina med lubom in lesom. V to odprtino porinemo z desno roko cepič, pa tako, da leži njegova rez proti lubu, posneta zadnja stran pa proti lesu podlage. To- rej ravno nasprotno, kakor cepimo drugo sadno drevje. Pri tem opravi- lu pa moramo paziti, da cepič ne raz- para luba na podlagi, ker tak se ne prime. Vezanje in mazanje s cepilno smolo odpade. Po dovršenem cep- ljenju pokrijemo varno z rahlo zemljo tako visoko, da je cepič pokrit dva prsta visoko. Ta način cepljenja je zelo uspešen.

Cepiče nabiramo pozimi pred mu- ževnostjo in jih hranimo kakor od drugega sadnega drevja. Da se iz- ognemo razparanju luba, odbiramo samo drobne cepiče.

Navodila

za podeljevanje prispevkov za sadjarske nabave in zgradbe.

1.

Kraljevska banska uprava podeljuje iz razpoložljivih sredstev javnim ustanovam in združenjem prispevke k nabavi raznega sadjarskega inventarja, sredstev za obram- bo in razkuženje sadnega drevja in za napravo sadjarskih zgradb, da se pospeši potrošnja in predelava sadja, kjer je to potrebno.

2.

Dejansko potrebo ugotovi pristojni okrajni kmetijski referent oziroma stro- kovni referent kraljevske banske uprave.

3.

Prispevki se podeljujejo v znesku do je stvar res kupljena, odnosno gradba zgrajena vsaj v surovem stanju po navo- dilih strokovnjakov, navedenih pod točko 2.

4.

Prispevki se podeljujejo v znesku do 1/3 dokazanih kupnih oziroma gradbenih

stroškov, pri nabavi sredstev za zatiranje škodljivcev in rastlinskih bolezni pa do 1/2 stroškov.

5.

Dokaze izdaja v gornje namene ali do- bavitelj (račun) ali občina. Kupljena sred- stva oziroma zgradbo oceni pristojni okrajni kmetijski referent, oziroma strokovni refe- rent kraljevske banske uprave.

6.

Zasebnikom se dajejo po možnosti pri- spevki le za zidavo zgradb in za cijaniza- cijo sadik.

7.

Prošnje za podelitev prispevkov se vlagajo pri pristojnem načelstvu oziroma pristojnih mestnih poglavarstvih.

Kralj. banska uprava Dravske banovine.
V Ljubljani, dne 3. decembra 1936.

Ban:

Dr. Natlačen, s. r.

Novi odobreni razsadniki.

Dodatno k odločbi z dne 29. okt. 1936 III. No. 7569/17 Službeni list 90/729 do- voljujem na podstavi čl. 3 moje naredbe o zatiranju San-Josejevega kaparja, z dne 25. aprila 1936 Službeni list št. 290/43 in zdravstvenega izpričevala kmetijske po- skusne in kontrolne postaje v Ljubljani, promet s sadikami in dr. sledečim lastni- kom razsadnikov:

1. Podružnica sadjarskega in vrtnar- skega društva v Pilštanju, srez Šmarje pri Jelšah, sedež razsadnika Pilštanj.

2. Tomanič Mirko, Draženci pri Ptuj, sedež razsadnika Draženci pri Ptuj.

3. Brenčič Franc, Žabjek št. 4, obč. Rogoznica, sedež razsadnika Žabjek, občina Rogoznica.

4. Šegula Ivan, Hlaponci, obč. Dorna- va, sedež razsadnika Hlaponci, obč. Dorna- va pri Ptuj.

5. Žiher Franjo, Zamušani 34, sedež razsadnika Zamušani, srez Ptuj.

6. Horvat Jože, Muretinci 25, srez Ptuj, sedež razsadnika Muretinci.

7. Jurjašević Anton, Središče ob Dravi, sedež razsadnika Središče ob Dravi.

8. Veselko Rudolf, Središče ob Dravi, sedež razsadnika Središče ob Dravi.

9. Jager Josip in Stojan Josip, Laze, obč. Dramlje, sedež razsadnika Laze, obč. Dramlje.

10. Župnek Jožef, Laze 32, obč. Dramlje, sedež razsadnika Laze, obč. Dramlje.

11. Drevesničarska zadruga, Dorfarje, srez Škofja Loka, sedež razsadnika Dor- farje, Sv. Duh, Črngrob, Šutna in Žabnica.

12. Žontar Matevž, Sv. Duh 24, srez Škofja Loka, sedež razsadnika Sv. Duh, srez Škofja Loka.

13. Hafner Janez, Sv. Duh 30, srez Škofja Loka, sedež razsadnika Škofja Loka.

14. Omejc Janez, Dorfarje 20, srez Škofja Loka, sedež razsadnika Dorfarje, srez Škofja Loka.

15. Hafner Kancijan, Dorfarje 8, srez Škofja Loka, sedež razsadnika Dorfarje, srez Škofja Loka.

16. Savnik Ivan, Kranj, sedež razsad- nika Kranj.

17. Hafner Janko, Spodnje Bitnje 16, srez Kranj, sedež razsadnika Spodnje Bit- nje, srez Kranj.

18. Potočnik Ivan, Dobračeva 8, obč. Žiri, sedež razsadnika Dobračeva, občina Žiri.

19. Štuhec Ivan, Murščak 34, občina Slatina-Radenci, sedež razsadnika Murščak in Hrastje, obč. Slatina-Radenci.

20. Sever Štefan, Vitan 10, obč. Kog, sedež razsadnika Vitan, občina Kog, srez Ptuj.

21. Vanda Ignac, Ptuj, Tiha pot 1, se- dež razsadnika Ptuj, Tiha pot in Krčevina pri Ptuj.

22. Šauperl Adolf, Zimica 14, obč. Ko- rena, sedež razsadnika Zimica, obč. Kore- na, srez Maribor, levi breg.

23. Uprava veleposestev Herberstein, Ptuj, sedež razsadnika Krčevina pri Ptuj in Hrastovec, obč. Zg. Volečina.

24. Banovinska trsnica in drevesnica Pekre pri Mariboru, sedež razsadnika Pe- kre pri Mariboru.

25. Nemec Ludvik, Marenberg, sedež razsadnika Marenberg, srez Dravograd.

26. Mastnak Anton, Laze 21, obč. Dramlje, sedež razsadnika Laze, obč. Dramlje.

27. Haberman Ivan, Št. Vid pri Vuze- nici, sedež razsadnika Št. Vid pri Vuzenici.

28. Podružnica kmetijske družbe Slo- venske Konjice, sedež razsadnika Sloven- ske Konjice.

29. Sreski kmetijski odbor v Dravo- gradu, sedež razsadnika Dravograd.

30. Sreski kmetijski odbor Gornji grad, sedež razsadnika Rečica o/Sav.

31. Jelen Anton, Št. Ilj pri Velenju, se- dež razsadnika Št. Ilj pri Velenju.

32. Kranjc Jožef, Laze, občina Št. Ilj, sedež razsadnika Laze, občina Št. Ilj pri Velenju.

33. Zelenko Alojz, Celje, Krekova cesta 23 a, sedež razsadnika Celje, Krekova c.

34. Podružnica sadjarskega in vrtnar- skega društva Št. Vid pri Grobelnem, se- dež razsadnika Št. Vid pri Grobelnem.

35. Grahek Ivan, Dečna sela 1, občina Artiče, sedež razsadnika Dečna sela, občina Artiče, srez Brežice.

36. Cizelj Julij, Curnovec 35, občina Artiče, sedež razsadnika Curnovec, občina Artiče, srez Brežice.

37. Cizelj Franc, Curnovec 35, občina Artiče, sedež razsadnika Curnovec, občina Artiče.

38. Livek Franc, Mali vrh 31, obč. Glo- boko, sedež razsadnika Mali vrh, občina Globoko, srez Brežice.

39. Koren Gabrijel, Mozirje 69, sedež razsadnika Laze, občina Št. Ilj pri Velenju.
40. Državna okoliška deška narodna šola v Celju, sedež razsadnika Celje.
41. Banovinsko zdravilišče Rogaška Slatina, sedež razsadnika Rogaška Slatina.
42. Jakobin Riharj, Lisce 11, Celje, sedež razsadnika Lisce, Celje.
43. Tratnjek Davorin, Dokležovje, sedež razsadnika Dokležovje, srez Dolnja Lendava.
44. Špinder Lovro, Moravci 43, srez Ljutomer, sedež razsadnika Moravci, srez Ljutomer.
45. Podružnica kmetijske družbe Mala nedelja, sedež razsadnika Mala nedelja.
46. Bouvier Clotar, Gornja Radgona, sedež razsadnika Gornja Radgona.
47. Glaser Joško, Kapela, občina Slatina Radenci, sedež razsadnika Kapela.
48. Banovinska trsnica in drevesnica Kapela, sedež razsadnika Kapela.
49. Frangeš Franc, Spodnje Hoče 118 pri Mariboru, sedež razsadnika Spodnje Hoče.
50. Stopar Vinko, Velenje, sedež razsadnika Velenje.
51. Istenič Franjo, Gornji Logatec 42, sedež razsadnika Gornji Logatec.

52. Sadjarstvo bratov Dolinšek, Kamnica pri Mariboru, sedež razsadnika Selnica ob Dravi, Laze - Št. Ilj, Kamnica pri Mariboru.

53. Jemec Andrej, vrtnar, Maribor, sedež razsadnika Maribor, Kolodvorska ulica.

54. Fischerauer Ivan, Jeruzalem 4, obč. Sv. Miklavž, sedež razsadnika Jeruzalem, obč. Sv. Miklavž pri Ormožu.

55. Čeh Janez, Trnovska vas, Sv. Bolfenk, sedež razsadnika Trnovska vas, Sv. Bolfenk v Slovenskih goricah.

56. Banovinska kmetijska šola Sv. Jurij ob Juž. žel., sedež razsadnika Sv. Jurij ob juž. žel.

57. Kupčič Anton, Ptujška gora, sedež razsadnika Ptujška gora.

58. Ocvirk Ivan, Ojstriška vas, občina Tabor, sedež razsadnika Ojstriška vas, občina Tabor.

59. Rak Ivan, Gotovlje, sedež razsadnika Gotovlje, srez Celje.

60. Šander Franc, Lemberg 6, obč. Vojnik okolica, sedež razsadnika Lemberg 6, obč. Vojnik okol.

61. Topovšek Jože, Ojstriška vas, obč. Tabor, sedež razsadnika Ojstriška vas, obč. Tabor.

Ban:

Dr. Natlačen, s. r.

Vinarstvo in kletarstvo.

Nesprejemljivi pogoji.

Zveza trg. udruženj dravske banovine, sekcija z alkoholnimi pijačami na veliko je poslala g. ministru financ spomenico in predloge glede obdavčenja in prometa z vinom in žganjem, odnosno sploh alkohola. Ti predlogi in zahteve se v izvlečku glase sledeče:

1. Obdavčenje alkohola, to je žganja in vina naj se že vendar enkrat dokončno in trajno uredi. Zato naj se uvede obdavčenje in kontrola alkohola že pri proizvajalcih, tako, da bodo obrtniki, trgovci in koncesionirani točilci alkoholnih pijač enkrat za vselej osvobojeni vseh nadaljnjih kontrol v obliki kontrolnih listov, trošarinskih knjig in osebne kontrole finančnih organov.

Sedanji način obdavčenja in kontrole nam prinaša vsak dan nove odredbe in sekature ter nas, obrtne izdelovalce in prodajalce alkoholnih pijač, samo ovira pri našem poslovanju. Na drugi strani pa so po dosedanjem načinu favorizirani edinole tihotapci in korupcionisti, katerim so na široko odprta vrata za njih nečedne manipulacije.

2. Kakor zahtevamo, da se država, banovinska in občinska trošarina pobira že pri proizvajalcu, zahteva-

mo istočasno, da se naj ta trošarina pobira zmerom hkrati, tako, da niti trgovci in izdelovalci alkoholnih pijač, kakor tudi njih odjemalci ne bodo imeli nobenega opravka več s plačevanjem omenjenih trošarin.

3. Prosta in neomejena žganjekuha naj se enkrat za vselej prepove. Kmetje smejo za prehodno dobo enega leta pokuhati v žganje le tisto količino lastnih pridelkov, ki je določena za posamezno družino po številu odraslih članov družine. Po enem letu pa se mora individualna kuha žganja po kmečkih hišah sploh prepovedati in odpadajoči kontingent žganja za posamezne družine naj se skuha v zadružnih žganjarnah. Niti kmetje, niti zadružne žganjarne ne smejo prodajati žganja, najsibo zatrošarinjeno ali trošarine prosto, če je namenjeno za domačo porabo.

Zahtevamo, da se uvede enotna trošarina za žganje, ki naj znaša 30 do 35% trošarine na špirit iz melase, t. j. ca. Din 4.— za hektolitersko stopnjo.

4. Trošarina na špirit naj se zniža od dosedanjih Din 24.— za hektolitersko stopnjo na Din 12.—. Zahtevamo tudi nad tvornicami špirita tako

uspešno kontrolo surovine in proizvoda, da bo vsako nadaljno tihotapljenje nezatrošarinjenega špirita sploh že v naprej onemogočeno. Obrtnim žganjarnam in veletrgovcem, ki prodajajo špirit, naj se dovoli primeren rabat od državne trošarine. Kazni, izrečene radi teh prestopkov naj se najstrožje izvajajo in morajo biti izključene od amnestije. Odpravi naj se luksuzni davek na rum, ker rum nikakor ni luksuz, temveč kot dodatek k čaju neobhodno potrebna ljudska hrana. Rum in liker naj se dovoli izdelovati iz katerihkoli surovin, t. j. ali iz žganja ali iz špirita.

5. Prepove naj se raba octove kisline v jedilne namene in izda odredba, da se mora pri izdelovanju jedilnega kisa nadomestiti najmanj polovico špirita z vinom. Banska in občinska trošarina na vino naj se maksimira na 50 para od litra.

Opozarjamo na to naše vinogradnike in sadne producente, ki bodo sami mogli najbolje presoditi, kako so omenjeni predlogi za kmeta nesprejemljivi.

Mi se zaenkrat omejimo le na konstatacijo, da je dotični, ki je vlogo in predloge sestavljal, očitno pozabil, da so trgovci le posredniki med producentom in konzumentom. Če je kdo na tem vprašanju zainteresiran, je to pač producent vina in sadja, saj se mu gre za kožo, ne pa toliko posrednik, ki se bo vedno znal prilagoditi vsakemu položaju, med tem ko to producent ne more. Tudi ne gre, da en stan vidi le svoje težave in jih hoče rešiti v škodo drugega, na mesto da išče sporazum, ki bo sprejemljiv za obe strani. Seveda, kmet nima svojega oficijelnega zastopstva, ni organiziran, medtem ko so vsi drugi stanovi strnjeni v čvrste organizacije, ki skušajo na merodajnem mestu pridobiti razumevanje za svoje težnje. Interesi milijonov producentov naj se zapostavijo, samo da bo dobro nekolikim trgovcem z alkoholnimi pijačami na debelo, oziroma tovarnarjem špirita!

Kmetje moramo te predloge z ogorčenjem odkloniti. Zahtevamo, če se v celoti ne morejo sprejeti predlogi, ki so bili stavljeni s strani producentov na konferenci vinogradnikov v ministarstvu za kmetijstvo, da se vsaj izvajajo kompromisni predlogi, ki so bili sprejeti v sporazumu z vinskimi trgovci. Posebno pa zahtevamo, da se čim prej vzakoni osnutek zakona o sanaciji vinogradništva in predlog g. ministra za kmetijstvo o trošarinah na vino in žganje, ki je edino za nas sprejemljiv.

Čebelarstvo.**Omejitve svobode prevažanja čebel na pašo.**

Dr. M. Podgornik, Ljubljana.

Naredba, ki ureja in omejuje prevažanje čebel na ajdovo pašo v naši banovini, je bila izdana vsled pritožb tistih čebelarjev, ki imajo svoje domačije in svoje čebele neposredno na področju izdatnih ajdovih pasišč in bi si radi zagotovili nekak monopol kot edini uživalci teh pasišč. — V naslednjem nekaj besed o tem, kako je ta naredba v narodno-gospodarskem pogledu škodljiva. In ker niso ž njo zadovoljni prevaževalci, ne „čebelarji-domačini“, jo kaže ukiniti.

Domačini se pritožujejo prvič, da morajo brez take naredbe deliti medeni donos na ajdovih pasiščih s prevelikim številom nedomačinov, in drugič, da jim čebele prevaževalcev izropajo panje.

Prvi argument je krivičen zato, ker obletavajo tudi čebele teh čebelarjev domačinov tuje niive, uživajo torej svobodo, ki je od pamtveka veljala za čebele po vsem svetu. Izkušnja pa uči, da je povprečni donos na panj v ajdovi paši le v neznatni meri odvisen od števila navzočnih čebel. Kajti ajda medi, in to ob ugodnem vremenu izdatno, le nekaj ur predpoldne. V tej kratki dobi je še tako veliko število čebel jedva v stanju, da pobere iz cvetja ves nektar. V dobrih letih je bilo tudi ob kopičenju po več sto panjev na enem mestu opaziti, da so bili vsi panji polni, ob slabem vremenu pa so vsi enako stradali. Gre le za to ali so panji tudi enakomerno močni in družine dobre. Kadar je premalo čebel na ajdovi njivi, gre ne le veliko nektarja v zgubo, temveč je tudi pridelek ajde ob žetvi veliko slabši; saj velja tudi za ajdo pravilo, da obrodi tem bolje, čim več čebel obletava njene cvetove. Ljudem pa, ki razširjajo bajko, da čebele ajdo „žrejo“, bi bilo najbolje, njihova čebelarstva odvzeti in jih izročiti pametnejšim čebelarjem. — Velikansko izgubo ne le za posamezne čebelarje, marveč sploh za narodno gospodarstvo pomnijo tiste neizrabljene količine nektarja, ki usahnejo ali jih dež izpere, ker ni bilo pravočasno dovolj čebel na cvetju. Tako je vsakršna omejitev izrabe pasišč v dvojnem oziru združena z oškodovanjem splošnih gospodarskih interesov.

Drugi razlog, ki ga navajajo domačini — ropanje čebel — drži še manj, nego prvi. Saj podležejo ropanju le zanemarljive, slabe čebelne

družine, pa naj bo njih lastnik domačin ali pa prevaževalec. To je obče znano pravilo čebelarstva. Čebelar, ki mora priznati, da so mu bili panji izropani, zasluži poleg škode, ki jo je itak že utrpel, še posebno kazen prav tako, kakor tisti, ki iz nemarnosti širi kužno bolezen med ljudstvom. Ropanje med čebelami je posledica malomarnosti oropanega čebelarja in ogroža, kadar se enkrat razvija, čebele vsega okoliša. Navedena naredba je torej izdana kot nagrada, dela pa ovire in zapreke skrbnemu, umnemu in naprednemu čebelarju. Pri tem pa je prevažalčevo čebelarstvo v pašnem okraju prav tako ogroženo po nevarnosti izropanja, le da domačin v tem primeru svoje čebele lažje nadzoruje kot večinoma odsotni prevaževalec. Zlo ro-

panja je take narave, da se mora proti njemu boriti odtodno ga odvrčati lastnik ogroženih panjev, ne pa lastnik ropajočih. (Dalje prihodnjič.)

Vprašanje 3. Spomladi si mislim nabaviti čebele. Kakšne pasme naj bodo in kaj naj zahtevam kot jamstvo za dobre, zdrave čebele? A. S., K.

Odgovor: Priporočamo, da zahtevate čebele čiste kranjske pasme, ker je ta pasma ne le odporna proti našim vremenskim razmeram, temveč tudi najkrotkejša čebela, kar Vam bo prihranilo marsikateri pik. Spoznate jih na tem, da so sive. Če vidite, da imajo čebele vse ali tudi le nekatere med njimi po 2—3 rumene obročke na gornji hrbtni strani zadka, tedaj imate mešanico z italijansko pasmo, ki jo odklonite. Te čebele raje pikajo in vsekakor niso čiste kranjice. To igra vlogo tudi za primer, da nameravate pozneje sami kaj čebel prodajati. Pri nas iščejo pač „kranjice“. Prodajalec naj Vam pismeno jamči, da so čebele zdrave.

Dr. M. P.

Kmetijski pravnik.**Z razrešitvijo kmetijskih dolgov ni nihče zadovoljen.**

Dr. Goljar Srečko.

Odkar je bila objavljena uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov, so potekali trije meseci. Sleherni dan nam je prinesel nekaj več jasnosti in sleherni dan je zmanjšal upanje, da bi ta uredba res predstavljala pravilno in dokončno odpravo vprašanja, ki že peto leto potresa naš pravni red, hkratu pa tudi povečava težkoče v narodnem gospodarstvu.

Razlogi nezadovoljstva, ki so opravičeni in katerim se ne da oporekati, so različni. Deloma zadevajo le nekatere poklice, deloma le posameznike, v vsej svoji celoti pa res občutno posegajo v splošne gospodarske prilike.

Posamezniki

niso zadovoljni, ker kot zasebniki zgube vsak polovico svoje terjatve, ne glede na to, ali je prav ali ne. Okolnost, da morejo upniki pred sodiščem zaprositi za manjše znižanje, ni vzbudila posebne pažnje in se je ljudje malo poslužujejo. Marsikateremu dolžniku se vidi znižanje preveliko in ponudi zato upniku več. Večinoma se pogajajo za popust obresti in del glavnice, nikakor pa ne kar za polovico. To bi kazalo, da ali ni praktično, če se sodišče izbrano za ta posel, ali se rešitev načelno ne smatra za pravično ali pa se ne računa resno ne z velikim ne z majhnim znižanjem

in sploh vse prepušča negotovi bodočnosti.

Trgovci,

ki so jim terjatve ostale cele, a so brez obresti plačljive v 12 letih, se pritožujejo zoper dolge roke in zoper to, da ne dobe obresti. Pravijo, da trgovina ne prenese takšnih odlogov plačil in zato zahtevajo občutno skrajšanje povračilne dobe ter obrestovanje dolgov, dokler niso poravnani.

Zadruga

so najbolj občutno prizadete. Imajo večinoma kmetijske kredite in bodo morale svoje rezervne fonde uničiti, svoje terjatve pa prenesti na Privilegirano agrarno banko v Beogradu. Ta zelo vestno uveljavlja svoje pravice in neprestano z javnimi oglasi zahteva plačilo prvega obroka. Kmetje ji bodo obrestovali dolgove po 4.5%, ona pa jih bo zadrugam po 3%, bo torej zaslužila po 1.5%. To bo šlo za njeno uradništvo in morebitne druge svrhe. Denar bi prav lahko in z večjo pravico pobrale slovenske zadruge, ki so ga posodile in ki imajo na tisoče uprav gladnih vlagateljev, ki bodo zastoj čakali na svoje prihranke.

Kmet

v znižanju in obročnem odplačilu ne najde prave utehe. Saj ne pridobi to-

liko, da bi se sproti vzdržal. Ne more plačati malo in ne veliko. Domačija sama se mu ujeda pod nogami. Gruda je načeta in bo treba nekaj dobrih let, da bo kmet spet gospodarski činitelj. To je tak činitelj, ki mu bo njegovo delo v obliki cene za njegove pridelke tako plačano, da bo lahko kaj dal na stran. Šele tedaj se bo njegova plačilna sposobnost navrnila k plačevanju dolgov. Če danes z zrušeno domačijo plača svoj dolg, postane brezdomec. Brezdomci pa niso nikomur zaželeni, najmanj državi.

Politika cen in denarja.

Kakor je politika glede denarja zgrešena, tako je zgrešena glede cen. Že dolga leta se dviga cena denarju; na umeten način je vzet ljudem in nazaj se jim daje samo za visoke obresti. Vsled tega so cene stvarjem nizke. Kmetijska zemlja je zgubila ogromno na vrednosti in te izgube je deležno vseh 85% jugoslovanskih kmetov. Denar je pridobil na vrednosti. In te pridobitve je morebiti deležno 10%.

jugoslovanskih pridobitnikov ali še manj.

Gospodarska politika tedaj v velikih črtah ne gre po pravi poti in je sprememba najprej potrebna tam. Če se tam ubere pravičnejša pot, tudi vprašanje kmetijskih dolgov ne bo tako kruto rešeno.

Sklep.

Vobče pa vsa naša gospodarska politika zahteva temeljitih sprememb. Denar se mora vračati v roke, ki so ga s svojim delom zaslužile; dobiti mora tako vrednost, da bodo kmetje dobili nazaj, kar jim je vsled zvišanja denarne vrednosti šlo v pogubo in da bo njihovo delo v resnici plačano. Pravično mora biti plačan tudi delavec. Vsi milijoni morajo prenehati biti žrtve enega samega gorja: kapitala in vsem milijonom mora postati kapital služabnik. Ta je zaradi ljudstva, ni ljudstvo radi njega. Tudi vprašanje kmetijskih dolgov mora biti rešeno v korist kmetu, ne v korist kapitalu, ki ga je privedel že do propada.

Več strpnosti in močatosti.

France Magajna.

Sosed Nace mi je bil vedno dober prijatelj in nikoli ni odrekal, ako sem ga poprosil. Umaknil pa se nisem tudi jaz, kadar je bil on v potrebi, čestokrat sem mu bil uglasil samokolnico in kadar me je povabil na ocvirke in lkrvavice, sem se mu bil vselej požitljivo odzval.

Pa imava v Lozici dve njivi skupaj. Ob tej priliki si je bil mislil, da me bo napak, če jo malce razširi na račun moje. Ves svet je bil s tem zadovoljen; samo jaz ne. Ugovarjal sem z nežnimi in milimi besedami, kakršnih se običajno poslužujemo ob taki priliki. Nace, ki ni olikan človek, je imahoma izumil vrsto slikovitih naslovov in me okrasil z njimi. Nazadnje mi je rekel, da sem največji osel v Evropi, jaz sem mu pa dejal, da je on najnemarnejši magarac, kar jih živi to stran južnega tečaja.

Složno sva se zmerjala do večerne rose in še par ur čez.

Med tem so se vaščani razdelili v trije taborov — v prvem so bili tisti, ki so se potegnili zame, v drugem tisti, ki so se potegnili za Naceta in v tretjem so bili oni, ki so ostali nevtralni in so dejali, da se rajše potegnejo za nos. In od tistega dne dalje so se vršile pri nas ljute bitke in ljuti prepiri. Možje so si medsebojno molili fige pod nos, žene so se ob va-

škem vodnjaku bojevale z jeziki in s škafi in otroci so se lasali med seboj in si čez plotove kazali jezike.

In potem so začele tožbe pri sodišču in pri občini. Med odmori smo se tožili zaradi razžaljenja časti, dolžili drug drugega tatvine, veleizdajstva in detomora ter plačevali odvetnikom in zemljemercem mastne račune.

In vse to in drugo nadalje samo zaradi tiste pet centimetrov široke brazde, ki jo je bil Nace odrezal od moje njive in ki bi ne bila vredna več kot sto dinarjev, tudi če bi jo bil odrezal od ljubljanskega Kongresnega trga!

In takih nezmiselnih sporov, dragi moji fantje in možje, je bilo pod poglavjem „Vprašanja in odgovori“ v „Kmetovalcu“ že nešteto obravnavanih. Če so bili tam zaključeni, dobro in prav — pa če niso bili?

Govoril bom zdaj, ko imam ravno besedo, kakor kak velik in kar bom povedal, tako tudi mislim in čutim.

Grdo je, če sosed posega sosedu čez plot. Prepovedano je to po božjih in človeških postavah že od pamtiveka. Zakaj naj lakomno hrepenim po tistem pergišču zemlje, ki jo znoji moj sosed in prijatelj, ko se pa zavedam, da mi bo čez nekoliko let ali morda čez nekoliko dni iz grla rastla? In če

mu jo ukradem, ali mislite, da bom zato kaj več pečenke pojedel na tem svetu? Kaj mi bo koncem konca koristilo, če mu ukradem drevo v gozdu ali mu z živino popasem otavo? Nobene stvarne koristi ne bom imel, le zavest, da sem nepoštenjak. Jaz sem prepričan, da je kmet, ki lakomno posega po sosedovi lastnini, nerazsoden in možgansko šibek človek; zavesten, stanovsko ponosen in možgansko zdrav tega ne stori nikoli. Tega ne stori iz notranjih nagibov; iz strahu, ki bi ga potem občutil pred samim seboj in iz zavesti, da vodi ta pot do izgube ugleda pri sovaščanih, kar je za vsakega zdravega človeka dragocenejšje od najlepše njive v polju.

In če je že bil naš sosed tako „poceni“, da je odrezal kos tuje parcele, ali naj ga gre oškodovanec takoj tožiti? Oh, saj spoštujemo odvetnike in sodne komisije, ampak nam bo bolje, če opravimo brez njih. Pokličemo par sosedov, par izkušenih mož, in gremo sami presojati na mesto spora. Ako se bo lakomnik protivil razsodbi domače komisije, bom dejal jaz, če sem oškodovana stranka, to-le: „Dobro, Nace: naj bo po tvojem; imej tisto brazdo. Da bo pa konec tega enkrat za vselej, bova posadila danes, v pričo teh možakov tukaj, vrsto mejnikov, velikih kakor obcestni kamni. Potem pojdemo kakor prijatelji domov in spijemo štefan belokranjske črnine na zdravje nas vseh. Velja?“ Lakomni Nace bo zadovoljen in zadovoljen bom tudi jaz, ker se zavedam, da je moja škoda malenkostna in neopazna in ker čutim v svojem srcu, da si je Nace s krivično pridobljenim prgiščem zemlje pridobil malce več dela in neznatno malo več dohodkov. Ne bo si pridobil paradiža s tako pridobitvijo, niti ne pojdem jaz v gospodarski polom zaradi take bedne izgube.

Pravil mi je bil moj ded: „Ne sadi dreves preblizu sosedove meje; ako zraste samo na takem mestu, posekaj ga brez pardona. Le tako si boš ohranil sosedovo prijateljstvo in se izognil preprirom in morda pravdam v poznejših letih.“ Pametne besede so to.

Nešteto je takih „oslovskih senc“, ki so povod ljutim preprirom med nami. Nekdo se poslužuje bližnjice, ki vodi čez tuj travnik ali njivo. Morda si pridobi eno minuto na času. Mar bi šel po poti in varoval tujo lastnino kakor varuje svojo. Koliko je med nami preprirov samo zaradi kokoši, ki uhajajo na sosedov vrt. Vsemu temu se da skoraj v vsakem primeru odpomoči. Malo dobre volje, malo potrpljenja, malo dobrohotnosti in malo zdrave pameti, pa bomo živeli

v miru naprej. Naš stan, kakor vsak drugi, ima dovolj križev, ki se jih ne more izoginiti, čemu naj bi si sami nalagali novih?

Vprašanje 4. Sosed je zasadil na svojem travniku tik moje meje mlade češplje, ki pa bodo v par letih delale senco moji njivi. Koliko metrov od meje sme po zakonu rasti sosedno drevje?

Odgovor: Zakonitega določila, kakor si ga v tem pogledu želite, ni. Vprašanja zasenčenja sosednih zemljišč in s tem povzročene škode ter potrebne zaščite sosedna naš veljavni občini državljanski zakonik ne pozna. Je to posledica dejstva, da pri nje-ga rostvu ni bilo agrarnega pravnika. Zato lahko sosed sadi drevje tik ob meji (ne pa seveda na mejo). Po zakonu pa imate pravico porezati veje, kolikor štrle preko Vaše meje in posekati vse v Vašo zemljo rastoče korenine. Vsak uviden sosed bo torej sadil drevje v primerni oddaljenosti od meje.

Dr. S. M.

Vprašanje 5. Vaščani hočejo napeljati elektriko. Zaposlili so inženjerja za napravo načrtov in previdevali, da bodo ta načrt odobrili ali ne. Kakšne posledice nastopijo? A. P. iz P.

Odgovor: Če je javna uprava poslala inženjerja, bo njegovo delo tudi sama plačala; vendar bo gotovo zahtevala povrnitev priznanih mu dnevnic in potnih stroškov ne glede na to, ali bodo vaščani načrt sprejeli ali odklonili. Drogove za napeljavo se sme postavljati na tujo zemljo; če lastnik ne pristane prostovoljno, lahko banovina uvede razlastitev in dobi lastnik primerno odškodnino. Temu pa se ne kaže upirati, ker nima veliko smisla, razen če gre za svet, ki bi preveč kvare utrpel, če bi bil obremenjen. Kdor elektrike noče imeti, ga ne morete siliti, da plačuje stroške krajevnega omrežja. Najbolje je, da stopite v zadrugo in v pravih natančno določite pogoje za oddajanje elektrike, za podporo se je pa obrniti na kr. bansko upravo v Ljubljani. **Dr. G. S.**

Vprašanje 6. Kmet je kupil posestvo, ki ima parcelo, iz katere občani in občina jemljejo potrebno kamenje ali gramož za posipanje. V zemljiški knjigi je parcela zapisana kot njegova last. Nedavno se je občina povečala, prišle so zraven nove vasi. Tudi vaščani teh novih vasi se hočejo posluževati kamnoloma in celo občinski odbor jih podpira. Ali je to dopustno? J. Š. iz M.

Odgovor: Služnost pridobivanja kamenja ali gramoža na tujem svetu je možna. Pride se do nje s pogodbo ali priposestovanjem, za katero tukaj očitno gre. Vprašljiva je mera izkoriščanja. Zakon za tako mero nima posebnih določil, zato je presoja posameznih primerov lahko povsem različna. Načeloma pa velja sledeče: kakor za vsako služnost, velja tudi za to, da se ne smejo razširjati, povečavati. Za izrabo kamnoloma bo merodajen obseg, kakršen je bil v dobi prvih treh let, a trideset let od danes nazaj, torej pred 30, 29, 28 leti. Ven-

dar je treba upoštevati pravične potrebe upravičencev. Vsekakor pa razširjanje na cele nove vasi ni zakonito. Prizadeti lastnik naj opozori sresko načelstvo na postopek občine, ki ji prinese lahko škodo. Pri rednem sodišču pa lahko toži, da se razširjenje služnoti preko dosedanjega obsega ne dopusti. Če je obstajala kdaj kakšna pogodba, je pa merodajna ta.

Dr. G. S.

Društvene vesti.

Vabilo

k letnim občnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani r. z. z. o. z.

Spored:

1.) Poročilo odbora, predlogi in volitev funkcionarjev v smislu pravilnika, zlasti § 2, 3, 6, 7, 8, 9 in 10.

2.) Slučajnosti.

Dne 24. januarja 1937:

Podružnica Petrovče, ob 9.30 v Narodni šoli, na sporedu je tudi predavanje; **podružnica Gomilsko**, ob 8. uri v šoli na Gomilskem, na sporedu je tudi predavanje; **podružnica Slovenjgradec**, ob 10. uri v gostilni „Cajko“; **podružnica Trzin**, ob 9. uri pri načelniku; **podružnica Videm o. S.**, ob 7.30 v šoli; **podružnica Križe na Gorenjskem**, ob 7.30 v Stari šoli.

Dne 31. januarja 1937:

Podružnica Ježica, ob 10. uri v Gasilskem domu; **podružnica Cerklje pri Kranju**, ob 15. uri pri načelniku; **podružnica Moravče**, ob 13. uri v Zadrugnem domu.

Dne 2. februarja 1937:

Podružnica Raka pri Krškem, ob 7.30 v Občinskem domu; **podružnica Preserje**, ob 8. uri pri načelniku; **podružnica Tribuče**, ob 14. uri v šoli.

Dne 3. februarja 1937:

Podružnica Barje, ob 18. uri pri načelniku.

Dne 7. februarja 1937:

Podružnica Turnišče, ob 9. uri v osnovni šoli.

Književnost.

Petnajst let „Poljoprivrednega Glasnika“. S koncem preteklega leta je dovršil „Poljoprivredni Glasnik“ 15 let, odkar izhaja. List izhaja v Novem Sadu v uredništvu g. dr. Emila Popoviča-Pecije. Kakor vsak novi list, tako je tudi „Poljopr. Glasnik“ v začetku izhajanja imel razne težave. Prebrodivši iste, se je kmalu razširil med kmetiskim stanom, predvsem v srbskem delu države, saj pri njem sodelujejo vsi priznani kmetijski strokovnjaki iz cele države, kakor tudi iz inozemstva. Danes zavzema ta list najbolj vidno mesto v širjenju strokovnega znanja na svojem področju, saj najde kmet v njem svojega najboljšega informatorja in svetovalca.

V 15 letih je objavil čez 1800 strokovnih člankov, blizu 4500 daljših in krajših beležk in praktičnih nasvetov, okoli 900 ocen

kmetijskih publikacij in preko 4700 ilustracij.

List toplo priporočamo vsem, ki se zanimajo tudi za vprašanja, ki zadevajo predvsem naše južne brate, saj prinaša tudi za naše prilike prav koristne razprave in nasvete. Izhaja 2 krat mesečno in stane letno Din 130.— Izdajatelju g. Dr. E. Popović-Peciji pa čestitamo k lepemu jubileju in strokovnemu uspehu.

Začel sem s privatno prakso
ing. agr. Lojze Prezeli

specialist za rastlinske bolezni
(fitopatolog)

Ljubljana

Tyrševa (preje Dunajska) cesta 23

Nasveti. - Pregledi. - Obramba in zatiranje vseh rastlinskih škodljivcev.

Zveza „Rejec malih živali“ je izdala v lastni založbi I. zvezek knjižnice z naslovom „Angorski kunec“, spisal Kuntara Vilko. Slovenci še nismo imeli tovrstno zbirke literature o reji malih živali. Zato je hvalevredno, če bo zveza to vrzel izpopolnila s tem, da bo izdajala od časa do časa knjižice, v katerih bodo rejci-strokovnjaki praktično začetnikom v razumljivi obliki opisali negovanje vseh posameznih koristnih malih živali. Že s to knjižico je Zveza pokazala svojo težnjo za napredek in strokovno spopolnitev te gospodarske pridobitne panoge. Cena knjižice je Din 6.— in jo toplo priporočamo.

Razno.

Dražba kožuhovine v Ljubljani bo prvi ponedeljek po godu Sv. Neže, dne 25. januarja 1937. S to svojo dražbo krzna vseh vrst divjadi stopa lovska prodajna organizacija „Divja koža“ v enajsto leto svojega delovanja v dobrobit naših lovcev. Ta organizacija je bila ustanovljena z namenom, da pomore lovcem do čimboljšega vnovčenja blaga in je svoj namen tudi zvesto izpolnjevala. V preteklem desetletju svojega udejstvovanja je posredovala prodajo lovskega plena 1973 lovcom iz področja cele države in ga je prodala 566 kupcem iz vseh evropskih držav, pa tudi ameriškim. Utržki gredo v lepe milijone. Koliko je s tem pripomogla do pravičnega vnovčenja blaga, je jasno. Utrdila pa je tudi sloves jugoslovanske kožuhovine v širnem svetu in naše dražbe so v inozemstvu že zelo upoštevane. Dosedanje delo „Divje kože“ pa je tudi jasno pokazalo pravilnost ljudskega reka, da je edinole v slogi in medsebojni podpori moč in lastni dobiček. Priporočamo lovcom in jim polagamo na srce, naj se v bodoče še bolj oklenejo svoje „Divje kože“, ki bo vedno najbolje zastopala njihove koristi. Kar imajo dobre kožuhovine, naj jo takoj odpošljejo na naslov „Divja koža“ — Ljubljana, Velesejem.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/32 strani	Din 50'—	1/8 strani	Din 200'—	1/2 strani	Din 800'—
1/16 strani	Din 100'—	1/4 strani	Din 400'—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, vsaka beseda 50 par, najmanj 10 Din in 2 Din ogl. taksa.

Upravništvo ne prevzame posredovanja. Vsakega 12. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Vsakovrstno prejo

sprejema tkalnica „Krosna“ v Ljubljani, Zrinskega cesta 6. Sprejdi lan, konopljo ali volno in pošlji v tkanje. 67

Brinje, rozine, dalm. fige

in slive oddaja po ugodni ceni trdka Ivan Jelačin v Ljubljani, Aškerčeva ul. 1. 46

Sadno drevje

in cepljene trte različnih sort ima za oddati: Drevesnica Ferle Janko, Svibno 1. Radeče pri Zidanem mostu. — Pišite po naš cenik. 64

Plemenske prašičke

dva do tri mesece stare, nemške žlahtne pasme, svinja importirana iz Avstrije, cena mrisavcov po 12 Din, svinjice po 9 Din kg žive teže ima na prodaj: Franc Possek, graščak, Loče pri Poljčanah. 4

Kravo montaionko,

rodovniško, s petim teletom prodam. Kupim pa brzoparilnik v dobrem stanju z 150 do 200 lit. ov. Vinko Strmljan, Sava pri Litli. 3

Parcelo

okoli 2 oraža, sposobno 10 legi in zemlji za vinograd ali pa kakšno posestevico kupim. Ponudbe na upravo Kmetovalca pod „Parcela“ štev. 2. 2

Blasnikova VELIKA PRATIKA
za l. 1937

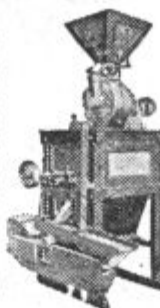
je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celo naši izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v Tiskarni J. Blasnikova nasl. v Ljubljani, Breg 10—12 in v trgovinah. — Poleg Velike Pratique je izšla tudi Mala Pratika za l. 1937, ki velja samo 2 Din 50 para. Ta je razširjena zlasti na Štajerskem, kjer se je doslej neupravičeno šopiril nemški „Bauernkalender“ iz Gradca.

Cepljene trte

vse vrste trsnega izbora, selekcioniran material, korenjake vseh priporočljivih podlag, nudi najceneje: Martin Hrga, Bratonečice, pošta Velika Nedelja. 68

Kmetovalci in trgovci!

V interesu vsakega je, da si nabavi najnovejši „Irus“ mlin, kateri je nemški izdelek. Izdeluje se v raznih velikostih. Z „Irus“ mlinom lahko čistite prah in plevel pri žitu in meljete vse vrste zita v izvanredno fino moko, bodisi pšenica ali koruzni zdrob (gres). Za obratovanja mlina odgovarja vsaka sila ali motor, kateri služi za obratovanje gospodarskih strojev.

Skladišče in samoprodaja:

Turnšek Štefan

poštini predal 86

Ljubljana, Aleševčeva št. 24

Šivalne stoje „Singer“, „Piaff“

samo malo rabljene (ženske, krojaške, čevljarke) in kolesa, ki odgovarjajo popolnoma novim, po neverjetno nizki ceni kupite lahko edino pri trdku: „Promet“ v Ljubljani, nasproti Križevniške cerkve. Tudi ob nedeljah dopoldne. 71

Dva valilnika

po ceni napredaj, popolnoma nova, sistem „Nickerl“ za 240 jajc in 80 jajc z vsemi potrebnimi pripravi (termometer, vlagomer, svetilke itd.). Dalje umetna koklja še nerabljen prodaja: Ivan Urek, posestnik, Globoko pri Brežicah. 6

Lepa krava

simodolka, prav dobra mlekarica, je z drugim teletom napredaj pri Franc Vrtačniku, Vič 44 pri Ljubljani. 5

23. dražba
kož divjadi

25. januarja 1937

v prostorih Ljubljanskega velesejma

Vsak, kdor ima kožuho v prodaj, naj jo takoj odpošlje na naslov „Divja koža“, Ljubljana-Velesejem.

K dražbi je najavljenih že mnogo kupcev iz tu- in inozemstva.

Potom „Divje kože“ boste najbolje znovčili svoj lovski pridelek!

ŠPEDICIJA
TURK
LJUBLJANA

prevzema:

OCARINJENJE

vsakovrstne robe hitro in po najnižji tarifi. — Vse informacije brezplačno. — Telefon interurban 24-59. — Vilharjeva cesta 33 (nasproti nove carinarnice).

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi kot tudi z avtomobili. — Telefon int. 21-57. — Masarykova c. 5 (nasproti tovarnega koledvora).

Mestna hranilnica ljubljanska

Nove vloge Din 50,000.000.—

Oproščene vloge, prenesene na nov račun „ 60,000.000.—

Skupno stanje novih vlog Din 110,000.000.—

Nove vloge vsak čas izplačljive

Obrestna mera do 5%.

Za vse vloge jamči mestna občina ljubljanska.

Sadjarji!

Le z zimskim zatiranjem drevesnih škodljivcev in boleznih dosežete obilno in zdravo sadje.

Škropite sadno drevje z našimi preizkušenimi in znanimi karbolineji

Avenarius - DENDRIN 8—10%
NEO - DENDRIN 4—5%
MIXDRIN 8—10%

1 kg Neo-Dendrina je tako učinkovit kot 2 kg Dendrina, zato velik prihranek v ceni, tovarnini in posodi.

Neo-Dendrin, Dendrin in Mixdrin se pod stalno kontrolo pristojnih kmetijskih poskusnih in kontrolnih postaj.

V zalogi pri **Kmetijski družbi in njenih skladiščih.**

Avenarius tvornice Maribor

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Telefon:
štev. 28-47

v Ljubljani

Brzojavi:
„Kmetiskidom“

reg. zadr. z neomejeno zavezo

Tavčarjeva ulica 1

Račun Poštne hranilnice štev. 14.257.

Račun pri Narodni banki.

Nove vloge

vsak čas razpolož-
ljive obrestuje po

4% do 5%

Za vse vloge nudi
popolno varnost.

Otvorja tekoče račune.

Eskontuje menice.

Daje kratkoročna posojila.

Izvršuje ostale denarne posle.

ZAUPAJTE DENAR

DOMAČEMU ZAVODU!

J. Blasnik nasl.

Univerzitetna tiskarna

LITOGRAFIJA, OFFSETTISK, KARTONAŽA
ZALOŽNIŠTVO VELIKIH PRATIK
VREČICE ZA SEMENA

Ljubljana, Breg 10-12

USTANOV.

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije
LETA 1828 izvršuje vse tiskovine solidno in poceni

Laneno olje, firnez, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne
kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi,
najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ ZANKL

tovarna olja, lakov in barv

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem
Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Ali Vas nadlegujejo podgane?

Raxon

usmrti vse podgane

Ljudem
in domačim živalim
neškodljiv.

V prometu se nahajajo različni preparati,
ki jih same ali pomešane med hrano upo-
rabljajo za vabo podganam. Žal pa ne

izpolnjuje vsak preparat glavnega pogoja, da bi bil ljudem in domačim živalim neškodljiv.

Eno sredstvo pa, ki so ga priznani strokovnjaki odlično ocenili, je naš „Raxon usmrti vse podgane“, ki zagotovo učinkuje pri hišnih, poljskih ali vodnih podganah. — Prednosti RAXONA so sledeče:

1. RAXON deluje 100%no.
2. RAXON ohrani pri pravilno zamašeni steklenici skoro neomejeno učinkovitost.
3. RAXON jamči za štedljivo in zato ceneno porabo.
4. RAXON se uporablja z lahkoto in brez truda.
5. RAXON je ljudem in domačim živalim relativno neškodljiv.
6. RAXON je odobren za prosto prodajo z rešenjem min. za soc. polit. in narod. zdr., sanit. odd. S. Br. 10231 z dne 14. V. 86.

Šeklenice s škroplilko že od Din 15.— naprej!

Kateri čevelj se Vam bolj dopade?

Brez dvoma prvi, ki je pravilno negovan. Vsak čevelj morate napeti na kópito in čistiti z dobro terpentinsko kremo za čevlje, potem bo tak čevelj trpežen in Vam v veselje. Najbolj razširjena krema za čevlje je

ŠMOLPASTA

to je pravo terpentinsko blago, ki daje lep sijaj, močno barva, čisti in konzervira. Za štrapačne čevlje pri mokrem vremenu uporabljajte

ŠMOL GUMITRAN MAST ZA USNJE.

Ime ŠMOL jamči za dobro kvaliteto!

Razstava v Vratislavi (Breslau)

s sejmom poljedelskih strojev

Breslau 5.-9. maja 1937

Razstava za jugovzhod!

Naše izčrpane zemlje moramo gnojiti!

Ozimna žita na lahki zemlji z **NITROFOSKALOM-II**, na težji zemlji z **NITROFOSKALOM-III**, na teški zemlji z **APNENIM DUŠIKOM**.
Oves in koruzo z **APNENIM DUŠIKOM** ozir. z **NITROFOSKALOM**.

Na isti način travnike.

Vinograde in sadno drevje z **NITROFOSKALOM-I**.

Naročajte potom **KMETIJSKE DRUŽBE**, ki Vam preskrbi vsa ta gnojila od

TVORNICE ZA DUŠIK D. D. RUŠE

Sadjarji!

Drago bodele prodali

svoje sadje, ako ga zavarujete od različnih sadnih škodljivcev, ki Vam uničijo večji del pridelka, a tudi preostali del kazijo na zunaj in kvarijo od znotraj.

SHELL „BILJOBAN ZIMSKI“

je danes najcenejše in najbolj uspešno sredstvo za pokončevanje škodljivcev. „Biljoban“, domači izdelek, je prva pri nas vpeljana oljnata emulzija, kakršne rabijo z najboljšim uspehom v Kaliforniji in drugih naprednih sadjarskih deželah. „Biljoban“ zanesljivo deluje že v razmeroma zelo blagi raztopini, tako n. pr. uničuje kaparje zanesljivo v 4%ni raztopini. „Biljoban“ ne škoduje sadnemu drevesu niti zemljišču kakor tudi različnim pridelkom okrog sadnega drevja. Ravno tako ne more poškodovati škropilca niti delov škropilnice.

Brezplačne ilustrirane knjižice o zatiranju škodljivcev, letake z navodilom za uporabo „Biljobana“ in stenske kledarje zahtevajte pri tt. **Jugoslovansko Shell d. d., Zagreb, Gajeva ulica 5.** oz. pri njeni podružnici Ljubljana, Miklošičeva cesta 14.

„Biljoban dobite tudi na skladiščih „Kmetijske družbe“.

Neploidnost in zvrženje.

... preko 300 krav zdravljenih z Bissulinom, vse z dobrim uspehom, po uporabi Bissulina so vse krave pravilno teletile.

Veter. Dr. S. Bertl, tierärzt. Wschr. 27. Jahrg. Nr. 16.

Odvračevalno postopanje: 4 svečice za eno žival. Najmanjši tvorniški omot 25 svečic. Nepokvarljivo, brez duha, nedražljivo.

Bissulin se izdaja samo na živinozdravniški predpis. H. Trommsdorff Chem. Fabrik Aachen.

Zastopnik: „LYKOS“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ulica 8. Telefon 28-81. Vprašajte veterinarja.

Najuspešnejše sredstvo za rejo
domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev, in omastitev domače, posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOCZY

LJUBLJANA, Mestni trg 4 (Zraven Rotovža)

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

Telefon: 37-81, 37-82, 37-83, 37-84

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic, kuponov, nakazila v tuzemstvo in inozemstvo, Safe-deposits itd.

SADJARJI,

ne zamudite ugodne prilike!

Radi opustitve drevesnice prodam več ti-soč visoko- in nizkodebelnih jablanovih in bruškinih dreves

za polovično ceno.

Samo dokler traja zaloga!

IVAN SAVNIK — KRANJ

Zahtevajte pri Vašem trgovcu „Naš čaj“!

„NOVOST“

V PREHRANI NAŠE DOBE JE:

NAŠ ČAJ

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004 stavlja v promet:

KMETIJSKA DRUŽBA r. l. z o. z. V LJUBLJANI